

pp

ptujski

GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA
IN KOOPERANTOV
MESOKOMBINATA PERUTNINA PTUJ
LETO II. ŠT. 7 AVGUST 1978

perutninar

Iz spominske sobe Jožeta Lacka v Novi vasi

(Foto L. C.)

*Ob 8. avgustu, prazniku občine Ptuj
iskrene čestitke vsem delavcem, kooperantom
in upokojencem
delovne organizacije in občanom*

Uredništvo

IZOBRAŽEVANJE SAMOUPRAVLJALCEV

V prejšnji številki Perutninarja smo pod enakim naslovom objavili povzetek predavanja »Nekateri problemi in napor, ki so potrebni za pridobivanje večjega dohodka v TOZD.« Tokrat objavljamo povzetek predavanja, ki ga je izvedel na temo »LO in družbena samozaščita« Hinko Bratuš-Okni iz republiškega sekretariata za notranje zadeve. Predavanje je vseskozi dopolnjeval z množico primerov iz vsakdanjega življenja in dela, zato je bilo zelo zanimivo, predvsem pa poučno.

(1. NADALJEVANJE)

Po letu 1970 precej govorimo in pišemo o LO in družbeni samozaščiti. Nekateri dobro poznajo področje dela ene in druge komponente, mnogi pa vedo le to, da je

oboje z zakonom določeno. Okni je zato posegel v zgodovino, da bi lažje prikazal pomen in nujnost obrambe in samozaščite v taki obliki kot smo jo pri nas uvedli.

Hinko Bratuš-Okni med predavanjem

(Foto L. C.)

8. avgust

Ze dvajsetič praznujemo občinski praznik. To je praznik občanov, ki je hkrati oblika obujanja predvojnega revolucionarnega gibanja, razvijanja in negovanja tradicij narodnoosvobodilnega boja ter povojne revolucionarne preobrazbe in nadaljevanje revolucije.

Za to obliko vsakoletnega praznovanja smo se odločili v občini že leta 1959. 8. avgust je dan, v katerem je leta 1942 v Gajih pri Mostju iskravela prva partizanska skupina — Slovenskogoriška — med domačini tako udomacena — Lackova četa.

Ko je okupator aprila 1941 vdrl na ptujsko območje, je pomembno vlogo odigralo nekaj 10 članov KPJ in SKOJ. Pod vodstvom Partije se je že od maja 1941 uspešno razvijala Osvobodilna fronta v vseh pokrajinah takratnega okraja. Ljudstvo je zasovražilo novega sovražnika, nemški nacistem, ki mu je odvzel slovenske šole, izselil hitro po vdoru okrog 1200 zavednih Slovencev in težil k hitremu uničenju slovenskega naroda. Najpogumnejši so se odzvali klicu OF in tvegali svoja življenja. Uporniki so padali kot talci, kot borci, kot aktivisti, hiralili in umirali v koncentracijskih taboriščih.

Okrožni komite KP je v prvih dneh aprila 1942 ustanovil Slovenskogoriško četo in počila je partizanska puška. Sledile so akcije za akcijo, vse do usodnega 8. avgusta. Z uničenjem prve partizanske skupine, na čelu z voditeljem OF kmetom Jožetom Lackom, je bila povezana usoda okrog 350 prebivalcev Slovenskih goric, Ptujia in drugih krajev v okraju, ki so četi pomagali. Okupator je pahnil v smrt 45 ožjih sodelavcev, nad 20 pa jih je umrl v koncentracijskih taboriščih.

Toda s tem ni bil zadušen upor — osvobodilni boj. Iz novih žarišč so zagoreli novi zubji upora vse do končne osvoboditve.

Čeprav praznujemo občani in delovni ljudje svoj praznik na dan poslednjega boja Slovenskogoriške — Lackove čete, je posvečen vsej njeni kratki, a junaški zgodovini.

Lahko bi bil izbran tudi kak drug dan — rojstvo upora in ne pogibije, toda, kot pravi slovenski pesnik »... se dvigne v življenje, ko pade v smrt«.

Med milijon sedemstotisoč žrtvami, kolikor jih je terjala osvoboditev jugoslovanskih narodov in narodnosti, so tudi domoljubi naše ožje domovine. Iz zasmovanja in trpljenja, iz krvi in solz, iz naroda hlapcev, smo zrasli svobodni ljudje.

Ni bilo počitka po osvoboditvi.

Gospodarski razvoj in napredek na vseh področjih je imel do danes več značilnih obdobij: obnova, petletke, industrializacija, katere neposredni rezultat je bila TGA »Boris Kidrič« v Kidričevem. Ze obstoječim podjetjem družbenega sektorja so se v letu 1948 pridružila še nacio-

nalizirana podjetja s področja obrti in trgovine. V obdobju povojnega gospodarskega razvoja so bila ustanovljena nekatera podjetja, ki so danes tako rekoč nosilci gospodarskega razvoja občine. Med njimi Perutnina, današnji Kmetijski kombinat, današnji AGIS itd. S tem so se industrijske zmogljivosti po letu 1955 tako povečale, da je postala proizvodnja prevladujoča gospodarska panoga in začela dosegati visoke odstotke deleža družbenega proizvoda. Poleg intenzivnih investicijskih vlaganj v industrijo, so se v tem času omogočila večja družbena vlaganja tudi v druge dejavnosti v gospodarstvu, predvsem v kmetijstvu. V tem obdobju je bila zasnovana tudi Farma kokoši — nesnic.

Ni primerjalnih podatkov, ne fizičnih, ne kvalitativnih, s katerimi bi lahko danes primerjali rezultate vlaganj, naporov, zavesti, ton, komadov, metrov itd.

Zakaj? Zato, ker je delovni človek s svojo pripravljenostjo, odločanjem, samoupravljanjem, z jasnimi programi dosegel današnje rezultate, ki smo jih obravnavali ob polletju letošnjega leta. Hkrati tudi v združenem delu primerjamo realizacijo planskih ciljev, obravnavamo problematiko razvoja družbenih dejavnosti, krajevnih skupnosti ...

Ob letošnjem prazniku odpiramo nove objekte. Vidijo se skeleti novih, ki morajo omogočati še večji razvoj ...

Predpogoj, da bi dosegli še boljše rezultate, kot smo si jih v planskem obdobju zastavili, je in bo tudi stopnja razvoja samoupravne zavesti. Z ustavo, z zakonom o združenem delu, s sklepi kongresov ZK, smo si naložili in si nalagamo nove in nove naloge. Težko je ugotoviti, katera je pomembnejša. Brez pomislekov je v tem klobčiču potrebno izpostaviti nadaljnji razvoj samoupravljanja v vseh njegovih oblikah in na vseh ravneh družbene organiziranosti. Tako se trudimo v vsakem delovnem kolektivu, v vsaki krajevni skupnosti za uresničevanje ustave in zakona o združenem delu in temeljito ocenjujemo samoupravne razmere. Pri tem ne gre za začasne ali celo formalne spremembe, marveč za globoko vsebinsko preobnovo, za nadaljnjo fazo naše revolucije. Vsak delavec in občan mora biti resnični samoupravljelec, to je naša formula samoupravljanja.

In sleherni občan in delavec je hkrati branilec samoupravne socialistične Jugoslavije, branilec pridobitev NOB, tvorec sožitja narodov in narodnosti v svetu.

Slovenski, jugoslovanski in vsi narodi sveta so občutili gorje nacizma in fašizma. In prav tako je tudi letošnji občinski praznik izraz odločnosti občanov in delovnih ljudi, organiziranih v samoupravnih skupnostih in družbenopolitičnih organizacijah, da svoje delo pri razvijanju socialističnih samoupravnih odnosov, kar najtesneje povezujejo z revolucionarnimi izročili delavskega gibanja in narodnoosvobodilnega boja. V načrtnih prizadevanjih vseh organiziranih socialističnih sil za obujanje in razvijanje revolucionarnih tradicij, pa ima občinski in tudi vse več krajevnih praznikov posebno vlogo in pomen.

LST

V uvodu je opozoril na to, da smo v naravi vsak dan priča napadanju in obrambi živali, ki se borijo za svoj obstoj. Isto, da se dogaja tudi med ljudmi in tako tudi med državami le, da tu ne gre več za obstoj. Motiv napada na drugo državo je vedno želja, po prisvajanju tuje lastnine. Da bi se pred napadom lahko obranila, ima sleherna država strokovno službo, ki ki se je vsak trenutek pripravljena zoperstaviti napadalcu. Pri nas je to JLA. V vsaki državni tvorbi pa so poleg zunanjih sovražnikov tudi ljudje ali skupine, ki ne soglašajo z ureditvijo te državne tvorbe in ravnaajo proti zakonitim normam. S temi imajo opraviti pri nas organi notranjih zadev. Ob teh pa se pojavlja tretja komponenta, to so organi za zunanje zadeve (pri nas sekretariat za zunanje zadeve), ki navezujejo stike in prijateljske odnose z drugimi državami s ciljem, da bi priskočile tej državi na pomoč, če bi bila napadena.

Te tri varnostne komponente imajo vse države in predstavljajo vladajoči razred posamezne države. V času državne lastnine smo imeli tudi pri nas tako organizacijo, kar je bilo takoj po osvoboditvi nujno, saj mnogi niso soglašali z novo družbeno ureditvijo. Tudi pritiski od zunaj so bili močni, poleg tega pa je ostalo mnogo okupatorjevih sodelavcev, ki so se potuhnili in čakali na ugoden trenutek.

Leta 1950 smo začeli proces odmiranja države. Državno lastnino prevzamejo v upravljanje delavci in delovni ljudje. Postala je družbena lastnina, za varnost pa so še naprej skrbeli državni organi in tu je prišlo do navzkrižja.

To navzkrižje je bilo odpravljeno na 4. plenumu CK ZKJ, leta 1966. Takrat se je začela podružbljati tudi obramba in družbena samozaščita. Organi notranjih zadev niso več posegali na področje samoupravljanja, samouprava pa tudi ni zaživela tako kot bi to bilo pričakovati, zato je prišlo do nekega »varnostnega vakuuma«.

Sovražniki niso izgubljali časa

Nastalo situacijo so s pridom uporabili notranji, še bolj pa zunanji sovražniki. Prišlo je do političnih — in drugih negativnosti, predvsem pa so postali močnejši zunanji pritiski. Da bi preprečili širjenje teh pojavov smo sprejeli v letu 1970 zakonska določila s katerimi smo zakonsko opredelili LO in družbeno samozaščito.

In ko smo opredelili obe funkciji zaščite so se oglasili tudi sovražniki, češ, da organi za notranje zadeve niso več kos svojim nalogam in naj bi jih reševali odbori za družbeno samozaščito. Nekateri so šli tako daleč, da so naša pri- zadevanja na področju druž-

bene samozaščite izkrivljali tako, da hočemo iz našega delovnega človeka in občana narediti ovaduha, podaljšano roko organov notranjih zadev. Da ne bi nasedali tem parolam, smo začeli izdajati knjižnico na tematiko družbene samozaščite, kjer je obdelana narodna zaščita družbena samozaščita v KS in TOZD. Objavljeni so tudi drugi dokumenti s tega področja.

Ljudski odpor je dobro organiziran, saj bi morebitni napadalec naletel nanj na vsakem koraku, ne bi pa mogli trditi, da je tako tudi z družbeno samozaščito je v nadaljevanju povedal predavatelj Oki. Splošna ugotovitev je, da delovni ljudje niso dovolj poučeni o tem kake prefinjene metode sovražnik uporablja pred fizičnim napadom na neko državo. Kot primer je navedel Češkoslovaško in nekatere države v Afriki, kjer je bila obramba navidez dobro organizirana, niso pa imeli organizirane samozaščite, zato si je sovražnik uspel »nadelati pot« že davno pred fizičnim napadom.

Nanizal je nekaj konkretnih primerov od najbolj neposredne obveščevalne službe do najbolj prefinjenih metod z modnimi oblačili in otroškimi igračami.

Obveščevalni centri ob naših mejah so znani in proti tem se bori naša protiobveščevalna služba. Težje pa se je boriti proti radijskim oddajam, ki jih oddajajo kar iz devetih postaj v slovenskem jeziku. Te oddaje nekateri naši občani radi poslušajo, čeprav je jasno, da ne oddajajo v našem jeziku zato, ker nas imajo radi, ampak imajo cilj meščati naše občane, jih dezinformirati s tem, da posredujejo take vesti, kakršne so

pogodu našim sovražnikom. V teh oddajah obrnejo sebi v prid vsaki spodrsrlaj v našem družbeno ekonomskem razvoju. Na »udaru« je naš samoupravni socializem, partija in celo predsednik Tito.

Za dosego svojega cilja se ne zadovoljijo le z obveščevalnimi službami

Nadalje je tu, kot je dejal tovariš Oki, mnogo strokovnjakov, ki so izpolnjevali svoje znanje v tujini. Kaj lahko je, da si je kakšen pridobil »posebne navade«, če nič drugega način življenja, mamila in podobno. Med tisoči in tisoči turistov je mnogo takih, ki so posebno »radovedni« in takih, ki prihajajo obiskovat svoje znanke, iz šole v tujini. Smo do obojih dovolj pozorni ali jim včasih kar ponujamo informacije, ki jih zanimajo. »Radovedneže« sicer zanimajo vsakdanje stvari: krajevno vreme, vode, rodovitnost zemlje, medsebojni odnosi, odnosi v delovni organizaciji in podobno; strokovnjaki pa iz teh kamenčkov sestavijo kaj interesanten mozaik.

Filme lahko kupimo v tujini zelo dobre, vendar pod pogojem, da bomo predvajali pred tem filma, ki jih dobimo največkrat poleg kvalitetnega kar »zastonj«. V takih seveda »usmerjajo« mišljenje in narode gledalcev. Že v risanki za otroke zmaguje agresivnost na sicer zabaven način. Tu je še tuja literatura in mnogo drugih načinov kako poskrbeti, da naš občan ne bo preveč trdno stal na svojih nogah.

Ob koncu je opozoril na to, kako izvajamo ali bolje rečeno ne izvajamo družbene samozaščite v TOZD ali delovni organizaciji. V proizvodne in druge objekte lahko marsikje pride kdorkoli to hoče. Tuje delegacije lahko vidijo tisto, kar si želijo, ne tisto kar bi jim hoteli pokazati. Stroji mnogokrat propadajo nezaščiteni. Odtujitve redko prijavljamo. Opozoril je tudi na pozornost, do tujih lovcev, ki prihajajo v goste naših lovskih družin. In končno ali smo res storili vse, da ne bi prišlo do požarov in drugih nesreč ob letošnjih partijskih kongresih.

Zaključil pa je s primerjavo, kako znamo varovati in zaščititi svoj dom, svojo osebo in družinsko lastnino brez vsakega zakona ter kako na vse to pozabimo kljub zakonskim določilom, kadar gre za družbeno lastnino.

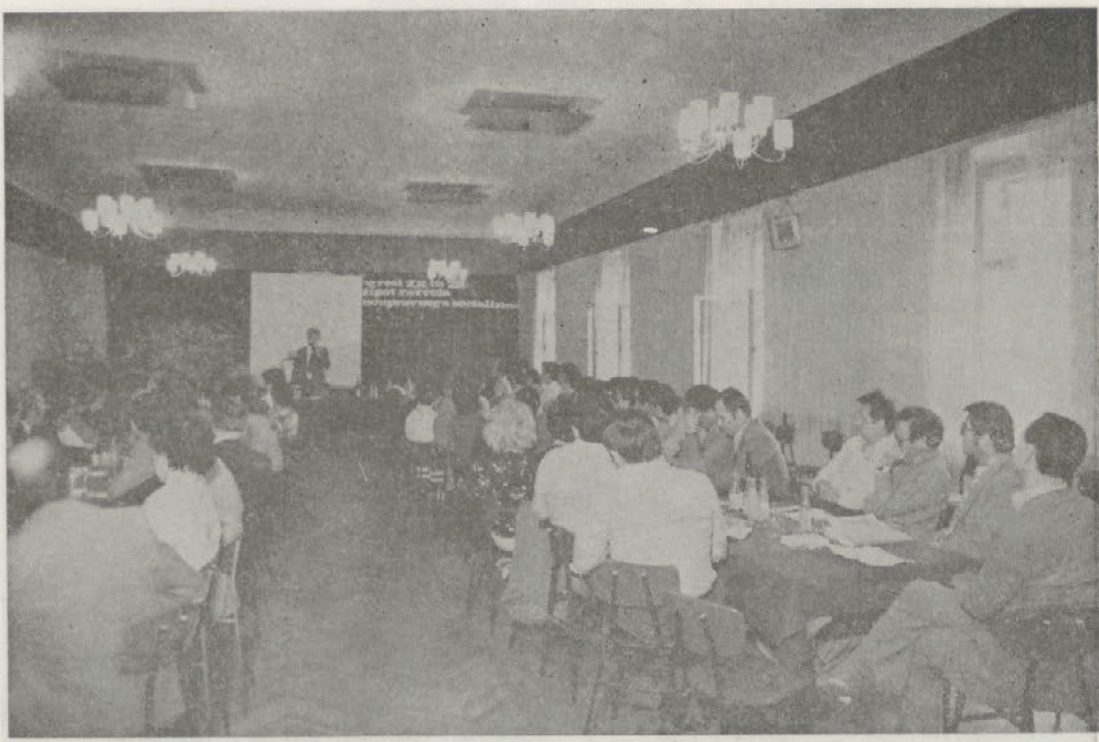
Smo mi storili vse?

In kako je pri nas v Perutnini? Smo storili vse kar je bilo v naših močeh? Če pomislim, da se je tega tako pomembnega predavanja udeležilo le par sodelavcev, ki so zadolženi za družbeno samozaščito pri nas, potem menim, da ne. Iz perutninske klavnice sta prišla le dva od sedmih članov odbora za LO in družbeno samozaščito, iz Tovarne krmil le eden, drugod udeležba ni bila dosti boljša. Težko je razumeti, da se predavanja niso udeležili člani odborov in kar je še hujše, da so med njimi tudi komunisti.

Menim, da bomo morali na tem področju storiti še mnogo. Urednik

Predavanje o LO in družbeni samozaščiti so prisotni spremljali posebno pozorno

(Foto L. C.)

Obiskali smo »kurjo vas«

O kooperaciji in kooperantih smo že precej pisali. Vsi tisti, ki smo jih predstavili ali o njih pisali so se pohvalili z dobrimi rezultati, z dobro organizacijo in odlično zdravstveno in pospeševalno službo. Vsak je tudi povedal, da se v njegovem kraju krog kooperantov še veča ter, da k temu največ pripomorejo zdravi odnosi med Perutnino in kooperanti, kakor tudi zajamčeno dolgoročno sodelovanje.

To medsebojno zaupanje in sodelovanje želimo še krepiti, zato smo se odločili, da bomo občasno obiskovali vasi in kraje, kjer živi in dela večje število naših kooperantov. Prvi taki obisk je vodil generalni direktor, tovariš Ivo Tomažič. Obisk je bil namenjen kooperantom v mali prijetni vasici Videž pri Slovenski Bistrici. In zakaj ravno tej vasici, ki šteje le 28 hiš? Zato, ker so v Videžu začeli s kooperacijsko vzrejo piščancev že med prvimi kooperanti izven občine in ker je tu od 28 hiš le 14 starejših kmečkih od teh pa kar pri 13. redijo naše piščance. Vasice se je zaradi tega oprjel vzdevek »kurja vas«.

Pred dvanajstimi leti prvi kooperant

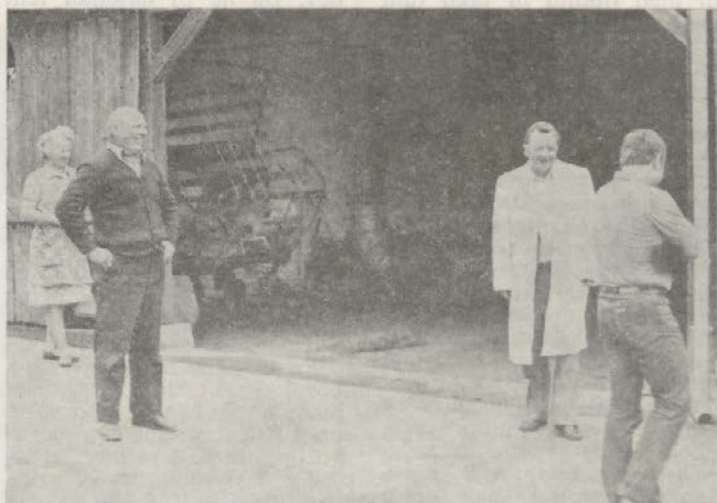
Pred dvanajstimi leti se je Vinko Vehovar iz Videža odločil, da bo začel kooperacijsko sodelovati s Perutnino. 18. aprila leta 1966 je na ime očeta Karla, ki je bil lastnik posestva, vblevil prvih 2000 piščancev iz naše valilnice. Dobro je delal, zato tudi uspeh ni izostal. Zasluge prvega kooperanta v Videžu je vzpodbudil druge kmete in mreža ko-

operantov se je hitro širila. Sedaj torej sodeluje z nami že kar 13 kooperantov (nekateri sicer posredno preko KK Slovenska Bistrica), vendar redijo naše piščance, ki jih tudi oddajo v našo klavnico. Pravijo zato, da ni pomembno, kje so napisani, pomembno je kje sodelujejo.

Pri vseh kooperantih nas je zanimalo, še posebno direktorja Tomažiča, kako živijo, kake uspehe beležijo in s kakimi težavami se ubadajo pri vzreji piščancev.

Najprej smo se ustavili pri Francu Leskovarju. Že bežen pogled pove, da je to čvrsta kmetija z lepo urejenim domom.

Povedal nam je, da je postal kooperant že leta 1970, ko je vblevil prvih 3000 piščancev, sedaj pa jih redi 9000. »Sodelujem sicer preko KK Slovenska Bistrica, čutim pa se Perutninarja, saj sem dobil prvi kredit od Perutnine, piščance in krnilo dobivam pri vas, pa tudi v zakol dajem vam«, je povedal. Ni skrival zadovoljstva, da se še kar dobro zasluzi, če pridno delaš. »Seveda morata priskočiti na pomoč tudi žena in sin. »Le zanemariti ne smeš piščancev«, sta s poudarkom povedala oba hkrati. »Veste, za prirastek so najpomembnejši prvi dnevi življenja piščancev. Takrat tudi z ogrevanjem ne smeš štediti, ker se ti to kasneje maščuje. Jaz ogrevam z masterjem in držim konstantno temperaturo 36°C. Pokurim ogromno, pa se izplača, ker je prirastek večji, pogin pa je manjši. Veste pri plinskih kokljah rado pride do zadušitev, ker se piščanci gnetejo pod »koklje«, pa še nevarnost zadušitve s plinom je večja.«

To so prostori, kjer je Leskovar redil prve piščance

(Foto L. C.)

Povedal je, da je bilo z gradnjo takrat, ko je on začel, lažje. Dovoljene so bile tudi improvizacije. Sedaj pa so kriteriji mnogo strožji. Tudi z vodo, ki je tu problem, se je oskrbel, saj ima poleg krajevnega vodovoda še lastni hidrofor in še cisterno za 48.000 litrov vode.

»Ja, pa tudi brez težav ni šlo«, je povzel besedo. »V začetku je bilo zaradi neznanja precej težav, saj še ni bila tako dobro organizirana pospeševalna služba kot sedaj. Spominjam se, da smo hoteli prihraniti pri kurjavi, da bi bil zaslužek večji, pa smo zamašili ventilatorje, da ne bi uhajal v hlev mrzli zrak. Ogrevali smo takrat še s plinom in tako je prišlo do zadušitve. Zadušilo se nam je okrog 1300 piščancev in le zadnji trenutek smo rešili ženo, da se ni še ona zadušila.«

Predno smo se od Leskovarjevih poslovili smo bili še radovedni kako to, da je ravno v Videžu toliko naših kooperantov. »Veste, tu nas je precej, ki smo sorodstveno povezani, saj nas je kar pet Leskovarjev. Pomembno pa je tudi to, da smo vsakemu, ki je postal kooperant vsi vse odkrito povedali in ga poučili o vsem, kar smo s prakso ugotovili in dosegli. Mnogo nam je pomagal tudi Medved, ki dela sedaj v valilnici Perutnine. Zaradi pomoči in sodelovanja pa so tudi rezultati precej lepši«, je zaključil.

Naslednji, ki smo ga v Videžu obiskali je bil Hajšek Peter. Njemu pomaga le žena, ker so otroci še majhni. Piščance redita le tri leta, vendar z izrednim uspehom, saj imata že v 52. dneh poprečno težo 2 kg. Ker ima tudi nekaj posestva se je odločil za plantažni nasad jabolk.

Med razgovorom je ponovil mnogo tistega, kar smo slišali že pri Leskovarju.

Obiskali smo tudi kooperante izven Videža

Pogledali smo še v Levič, kjer kooperanta Anton Šket in Marta Korošec gradita nove hleve. Šket je začel že leta 1967 s 1000 piščanci. »Kaka skrb je bila to«, je začela gospodinja, »vso noč smo hodili gledat, če so še živi. Sedaj se nam pa zdi vse nekam prazno v čakalnem času. Kot, da nam nekaj manjka.«

Spomnila se je tudi takratne veterinarske službe. Pri nas še ni bila organizirana, pa je poklicala k bolnim piščancem krajevnega veterinarja, ki je naročil dajati piščancem ribje olje. »Koliko ribjih konzerv sem kupila«, je dejala, »in koliko težav sem imela, da sem to olje spravila v piščance, uspeha pa seveda nobenega.«

Pri Šketu redijo trenutno 3200 piščancev, imajo pa že izgotov-

Dva nadstropna objekta že »varujeta« piščance, tretji pa »raste« med obema v ozadju

(Foto L. C.)

ljen novi objekt za 6000, le z montažo peči za ogrevanje se je zataknilo. Nekaj težav imajo z inšpekcijskimi službami, še več pa z vaščani, ki so poskušali celo onemogočiti gradnjo, kar pa jim seveda ni uspelo.

Oglasili smo se še pri Megliču v Zg. Logu, nato pa pri Albinu Pernatu, Ivanu Leskovarju in Slavku Jugu v Videžu. Vsi trije so sosedje in ob Pernatovem in Leskovarjevem objektu raste tretji. Gradi ga Jug, ki mu je pred tem objekt pogorel.

Letos že pol milijona piščancev

Ob koncu naj povem še to, da bodo samo kooperanti v Videžu to leto vzredili preko pol milijona piščancev, kar je res zelo lep uspeh. Po tem podatku se ni čuditi, da želijo tudi nekateri drugi vaščani rediti piščance, a trenutno ne dobijo soglasij, ker sta elektroomrežje in vodovod že preobremenjena. Videžani so že zbrali dovolj sredstev za oboje, vendar morajo čakati, kdaj bodo izvajalci uspeli opraviti delo.

L. C.

Leskovarjeva gospodinja nam je pokazala piščance v hlevu levo, desno je Pernatov hlev

(Foto L. C.)

POL LETA JE ZA NAMI

1. Samoupravna organiziranost se v letošnjem I. polletju ni spremenila. Okrožno gospodarsko sodišče v Mariboru je sprelo samoupravno organiziranost delovne organizacije vpisalo v register gospodarskih organizacij 31. maja 1978. Delovna organizacija in TOZD lahko tako opravljajo svojo dejavnost ter poslujejo po zakonitih predpisih. Poleg sprejetih samoupravnih splošnih aktov v letu 1977 smo letos sprejeli pravilnik o delitvi dohodka, čistega dohodka ter skupni porabi v TOZD in DSSS. V pripravi pa je samoupravni sporazum o združevanju v delovno organizacijo ter statut delovne organizacije. Omenjena akta bo potrebno še uskladiti z določili ZZD. Zaradi novih predpisov je potrebno izdelati pravilnik o delovnih razmerjih ter poslovniški o delu samoupravnih organov, samoupravne delavske kontrole in skupne disciplinske komisije.

2. V mesecu marcu so bile opravljene volitve v skupščine družbenopolitičnih skupnosti in samoupravnih interesnih skupnosti. Volitve v samoupravne organe delovne organizacije, TOZD in DSSS so bile opravljene v mesecu aprilu. Skupaj smo izvolili okrog 700 delegatov.

3. Na področju varstva pri delu je v razpravi pravilnik o varstvu pri delu za vse TOZD. Prav tako je v razpravi pravilnik o varstvu pred požarom. V preventivnem smislu varstva pred požarom je bil opravljen seminar za vse delavce v TOZD Tovarna krmil in v DE Valilnica TOZD Perutninske farme. Seminar je vseboval teoretični in praktični del. Tak seminar je bil opravljen tudi za vrtarje v TOZD Mesna industrija. Izdelani so bili tudi načrti za var-

stvo pred požarom za TOZD: Tovarna krmil, Perutninske farme in Mesno industrijo. Vse TOZD so opremljene z minimalnimi gasilsko tehničnimi sredstvi in hidrantsnim omrežjem raze v TOZD Mesna industrija, kjer je še omrežje v delu. Pravtako so v vseh TOZD organizirane enote civilne zaščite z ustrežno opremo.

4. Kadrovska problematika se kaže v zaposlovanju NK delovne sile. Število zaposlenih se je v prvem polletju povečalo za 40 delavcev. Povečano število delovne sile smo v glavnem zaposlili v TOZD Mesna industrija, Tovarna krmil in Perutninske farme.

Vsi sprejeti delavci so v delovnem razmerju za določen čas vsled uvedbe druge izmene v TOZD Mesna industrija, uvajanju nove tehnologije v TOZD Tovarna krmil in zasedbi novih mest DE farme Trnovci. Stanje zaposlenih je 1080 delavcev, fluktuacija delovne sile je minimalna.

Za leto 1978 nadaljujemo s štipendijsko politiko po srednjeročnem planu 1976—1980 in bomo štipendirali 14 štipendistov, od tega 7 na visokih in višjih šolah in 7 na srednjih šolah. Do sedaj že štipendiramo 24 štipendistov od tega 15 na visokih šolah, 3 na višjih in 6 na srednjih šolah.

V učnem razmerju imamo 39 učencev za poklice profilov, ki so potrebni za našo specifično proizvodnjo s tem da bomo po programu v letošnjem letu še sprejeli v uk 21 učencev v gospodarstvu.

Pri izrednem študijskem razmerju štipendiramo 18 delavcev. To število bomo z letošnjim internim razpisom za nekaj štipendij še povečali.

5. Zdravstveno stanje delavcev prikazujemo s staležem bolnih. Boleznine so v primerjavi s prejšnjim letom za 0,5 % manjše in znašajo 4,5 % v odnosu na skupno opravljene učinkovite ure.

6. Na področju socialnega dela še do danes ni rezultatov, čeprav je programsko določeno, zato bo potrebno zaposliti socialnega delavca, ki se bo ukvarjal samo s problematiko socialnega stanja delavcev.

7. Na področju rekreacije smo našim delavcem in njihovim družinam v naših počitniških kapacitetah (Biograd, Zadar, Umag, Poreč, Fiesa) omogočili koriščenje

letnega oddiha. To možnost so dobili svi pravočasno prijavljeni kandidati.

Za rešitev stanovanjskih vprašanj naših delavcev so vsa razpoložljiva sredstva namenjena kot krediti za individualno gradnjo. Sredstva bodo razdeljena po opravljenem javnem razpisu.

8. Pri sprejemu aktov in izvrševanju nalog so aktivno sodelovale družbenopolitične organizacije zveza komunistov, sindikat, aktiv mladih, ki delujejo v vsaki TOZD v skladu s statuti. Ena njihovih nalog je bila organizacija 7. dneva perutinarjev povezana s športnimi igrami, kjer je sodelovala ena tretina naših delavcev.

Martin Mlakar

Obisk pri Pernatovih na Videžu

(Foto L. C.)

POKONGRESNI POMENEK

Stanka Lepeja poznamo že vrsto let kot marljivega, vestnega in poštenega delavca in družbeno-političnega aktivista. Na prvem mestu je pri njem vedno odgovornost do dela in do družbe in šele za tem uresničevanje lastnih želja in potreb. O prostem času bi zaradi družbenopolitične aktivnosti težko govoril.

Ni torej čudno, da so mu sodelavci in občani Ptuja že v mladih letih zaupali in nalagali odgovorne in težke naloge. Že leta 1962 je sodeloval na kongresoma ZSM Slovenije in Jugoslavije. Sodeloval je na 6., 7. in 8. kongresu ZK Slovenije in pred štirimi leti na 10. kongresu ZK Jugoslavije, kjer je bil izvoljen za člana CK Zveze komunistov Jugoslavije. Kot član CK ZKJ in kot delegat ZK Slovenije je sodeloval tudi na 11. kongresu, ki je bil junija v Beogradu.

Stanko, povej nam kaj o vtisih ob samem prihodu v Beograd.

Sam prihod v Beograd, vzdušje v slovenski delegaciji in razpoloženje v jugoslovanskem prostoru na sploh je bilo enkratno. Dolež takega vzdušja, take enotnosti in pripravljenosti za akcijo še nisem doživel. Tu ne gre le za deklaracije, ampak za dejansko akcijo.

Povej nam še kaj o samem kongresu.

Že sam nastop Tita, njegov uvodni referat na plenarnem zasedanju je jasno pokazal, da v

naši družbeni praksi gremo k konkretizaciji bolj kot kdajkoli poprej, da imamo jasno začrtano usmeritev in da ni kolebanja med to ali ono alternativo, ki jo vsaj na zunaj nekateri, ki jim ta naš samoupravni socializem ni povšeči poskušajo prikazovati po svoje oziroma dvomijo v to našo trdnost, ki jo kalimo že 30 let.

Menim, da je kongres ZKJ, ki je bil skoraj na samo 30-letnico zloglasnega informbiroja, še enkrat jasno in glasno pokazal, da z jugoslovanskimi komunisti in

jugoslovanskimi narodi ni šale, da želimo ostati tekšni kot smo. Ko smo v svoji sredini zopet videli in slišali predsednika Tita, ne samo na plenarnem zasedanju, ampak tudi v delu posameznih komisij, ki se ga je v naslednjih dneh udeležil, smo bili še trdnješi, saj smo vedeli, da je to izkazovalo in izražalo tudi trdno prepričanje in vera v pravilnost dela ZKJ, delavskega razreda in delovnih ljudi Jugoslavije.

Srečanje s predsednikom Titom pomeni za vsakega Jugoslavana — pa tudi tujega državljana — posebno doživetje. Cel svet ga ceni, prijatelji kot prijatelja; sovražniki ga kot politika, kot močnega sposobnega voditelja, občudujejo in spoštujejo. Kako si ti občutil ponovno srečanje s predsednikom Titom?

Občutke, ki jih človek doživi ob vsakokratnem srečanju s takim velikanom socialistične revolucije kot je tovariš Tito, je težko opisati z besedo. Prvič sem se z njim srečal leta 1962 na mladinskem kongresu, drugič najbolj neposredno lani ob 85.

obletnici, ko sem mu lahko osebno čestital ob tako visokem jubileju in pa seveda na letošnjem kongresu. Tokrat sem bil povabljen, kot Srbi pravijo »kao domačin« urugvajske delegacije in tako sem takrat, ko je Tito sprejemal inozemske delegacije komunističnih in delavskih partij bil spet na sprejemu z delegacijo iz Urugvaja. Moram reči, da je to enkratno doživetje. Človeka spreleti srh in občudovanje. Ne veš ali naj ga gledaš v oči ali bi ga opazoval; njegov še vedno mladostni korak, misli pa ti prešinja njegov razum, njegova odkritost, poštenost, ko pri teh letih, tako vedro razmišlja in se počuti tako mladega. To je fenomen, ki ga vsi tuji državniki spoštujejo in ga spoštuje ves svet. Mnogo kdo v svetu ne ve kje je Jugoslavija, ve pa, da živi Tito in obstaja Titova Jugoslavija s svojim samoupravnim socializmom, ki mnogo pomeni v svetu. Verjetno je ta njegova prisotnost duha, misli in svežine precej spodbudila k razmišljanju

Poslovni rezultati v prvih šestih mesecih

Delavci in kooperanti Meso-kombinata Perutnina Ptuj smo v letošnjem I. polletju poslovali v izredno težavnih pogojih. V začetku leta smo imeli težave v proizvodnji. Ves ta čas smo poslovali v razmerah rastočih cen surovin, posebno koruze. Samo v II. tromesečju letošnjega leta smo za koruzo plačali preko 10 milijonov din več, kot smo jo imeli priznано v ceni perutninskega mesa. Tema dvema problemoma so se pridružili stroški zaradi požara v perutninski klavnici. Perutninska klavnica dela v ne-normalnih pogojih, kar podražuje klanje in s tem znižuje dohodek.

Zaradi vsega tega smo si delavci in kooperanti v Perutnini zadali nalogo povečati proizvodnjo in dobro gospodariti, kajti le tako je mogoče omiliti probleme, ki smo jih omenili.

Po rezultatih, ki smo jih dosegli v letošnjem I. polletju ugotavljamo, da smo v glavnem uspeli.

Posamezne TOZD so dosegle naslednjo proizvodnjo v indeksih:

Mesna industrija	108,2	105,4
Servis	108	104,3
Commerce	124	108,9
Ptujska tiskarna	112	105,3
Skupaj	116,7	103,7

Vse TO so lanske obsege proizvodnje povečale za 16,7 %, od tega proizvodne TO za 13,4 %.

To je brez dvoma lep dosežek, posebno še, ker tudi načrtovano čujemo.

Največji porast proizvodnje smo dosegli s proizvodnjo mesnih izdelkov iz perutninskega mesa — indeks 288. Nismo pa zadovoljni z izpolnjevanjem načrta proizvodnje dan starih piščancev (indeks 88), čeravno smo v primerjavi z lani izvaljenimi DSP, letos za 34 % povečali izvalitev. Omeniti velja, da so le-

tos izvalitev v Valilnici povečali za 2,4 %, kar je ugodno delovalo na povečanje dohodka.

Načrt proizvodnje v Tovarni krmil je po vseh izgledih preveč ambiciozen. Na zaostajanje je deloma vplivalo pomanjkanje nekatere surovine.

Vrednostni poslovni kazalci pa niso tako ugodni. Nanje so odločilno vplivale cene surovin in porast drugih stroškov.

v 1000 din

TOZD	Celotni prihodek	78/77	Dohodek	78/77	Čisti dohodek	78/77	Akumulacija	78/77
Tovarna krmil	205.611	136	14.326	87	5.863	58	6.335	71
Perutninske farne	92.663	111	18.171	118	9.648	92	12.369	71
TOK Kooperacija	235.042	122	5.799	82	2.473	62	343	16
Mesna industrija	335.104	114	30.850	102	20.500	93	7.621	60
Servis	27.015	134	15.686	154	12.501	148	6.584	165
Commerce	70.217	—	19.556	165	14.000	143	4.329	158
Ptujska tiskarna	12.810	139	7.696	135	6.132	136	2.028	143
Skupne službe	8.206	116	6.598	126	6.249	126	—	—
Skupaj	986.668	—	118.682	116	77.366	105	39.609	80

Ekonomski položaj se je najbolj izboljšal v TOZD Servisu in Commerce. Slednja je letos prvič v dohodkovnih odnosih, in sicer na družbenoekonomskih odnosih skupnega prihodka.

Če od akumulacije in amortizacije odštejemo razna posojila in rezervni sklad, smo v letošnjem I. polletju dosegli le 70 %

lani prigrisposodarjenih sredstev za reprodukcijo. To je največji negativni poslovni kazalec. Ocenjujemo, da je nastal v glavnem zaradi splošne cenovne politike in le v manjši meri zaradi dela delavcev v delovni organizaciji.

Cenovna problematika se je sredi julija deloma uredila. Nastal je pa problem surovin kot takih.

V drugem polletju moramo nadaljevati z naporji za realizacijo plana za leto 1978 in čim preje odpraviti posledice požara v perutninski klavnici. To je pogoj, da bomo načrt za leto 1979 lahko pravočasno in dobro zastavili.

MB

TOZD	Nasproti lanskemu obdobju	Nasproti planu
Tovarna krmil		
117		93
Perutninske farne		
117,8		95,1
TOK Kooperacija		
112		106,1

delegate vseh 123 delegacij komunističnih in delavskih partij, ki so sodelovale na kongresu. Sam sem imel priliko slišati delegate urugvajske delegacije, ko so izražali dobesedno vznemirjenost, presenečenje, ko so videli tovariša Tita ob prihodu v centralno dvorano centra Sava.

Kako zavzeto so delegati tujih delegacij spremljali kongres je bilo čutiti že iz televizijske slike, ko smo spremljali delo kongresa.

O odmevnosti kongresa v svetu in pomenu ZKJ za razvoj KP in DP v svetu smo mnogo prečitali v časopisih. Naše delavce pa bo prav gotovo zanimalo, kako ocenjujejo in kako gledajo v tujini na naš samoupravni socialistični družbeni razvoj.

V neposrednem stiku sem bil le z Urugvajsko delegacijo, zato bi se omejil le na oceno, ki so jo podali delegati iz Urugvaja, verjetno pa je podobna situacija tudi drugod.

Že vtis ob prvem uradnem razgovoru s to delegacijo je bil ta, da ne skrivajo občudovanja našega razvoja. Kljub temu, da je urugvajska partija in tako tudi ta delegacija še vedno v ilegali, da imajo, kot trdijo, zelo oster fašistični režim, saj je vsaki 5 državljan Urugvaja za zapahi, skoraj 500.000 državljanov je pobegnilo iz domovine, da so prepovedali kulturno dejavnost, fakultete so zaprte in sploh vlada je nemogoče razmere. Vse to mi je dalo misliti, kako je bilo v podobni situaciji pri nas, in, da vemo ceniti naš napredek in dosežke v naši samoupravni socialistični družbi šele takrat, ko slišimo te boleče besede tistih, ki so zaradi ilegalnega dela tako rekoč tujci v lastni domovini. Ob vsem tem pa se mi zdi še toliko bolj čudno, da naš družbeni sistem nekateri tu in tam še znajo tako dobro izkoriščati oziroma ga izkoriščajo. Moram reči, da zunanji svet spoštuje naš razvoj in tovariši iz Urugvaja so se predvsem zanimali za našo samoupravno in marksistično literaturo. Poiskali smo vse, kar se je na hitro pri Borbi dalo dobiti v španskem jeziku, katerega govorijo Urugvajci. Povem lahko, da so vso to literaturo s hvaležnostjo sprejeli in vodja te delegacije je izrazil željo, da bi je dobili še več, tako pomembni so naši dosežki in tako edinstvena je naša samoupravna pot razvoja naše družbe. Še posebno jih je impresioniralo to, da smo že pred 30. leti tako

držno in odkrito uprli Stalinu in povedati svetu, da ne želimo pripadati nobenemu bloku, nakar so obsodili naš razvoj na propad, zgodilo pa se je ravno nasprotno. Sedaj je naš družbeno ekonomski razvoj mnogim za zgled.

Ob tem seveda ne moremo mimo dejstva, da ima za tako politiko in ta razvoj največ zaslug prav tov. Tito, ki je bil vedno tako odločen in sposoben zbrati okrog sebe take sodelavce, ki so enotno zasledovali isti cilj — razvoj svobodne samoupravne družbe.

Včasih se je v ZK pri nas vključevalo precej karieristov, da bi si na ta način pridobili boljši družbeni položaj. Taki so običajno pozneje partiji več škodovali, kot koristili. Taki primeri so danes redki. Kaj praviš o njih?

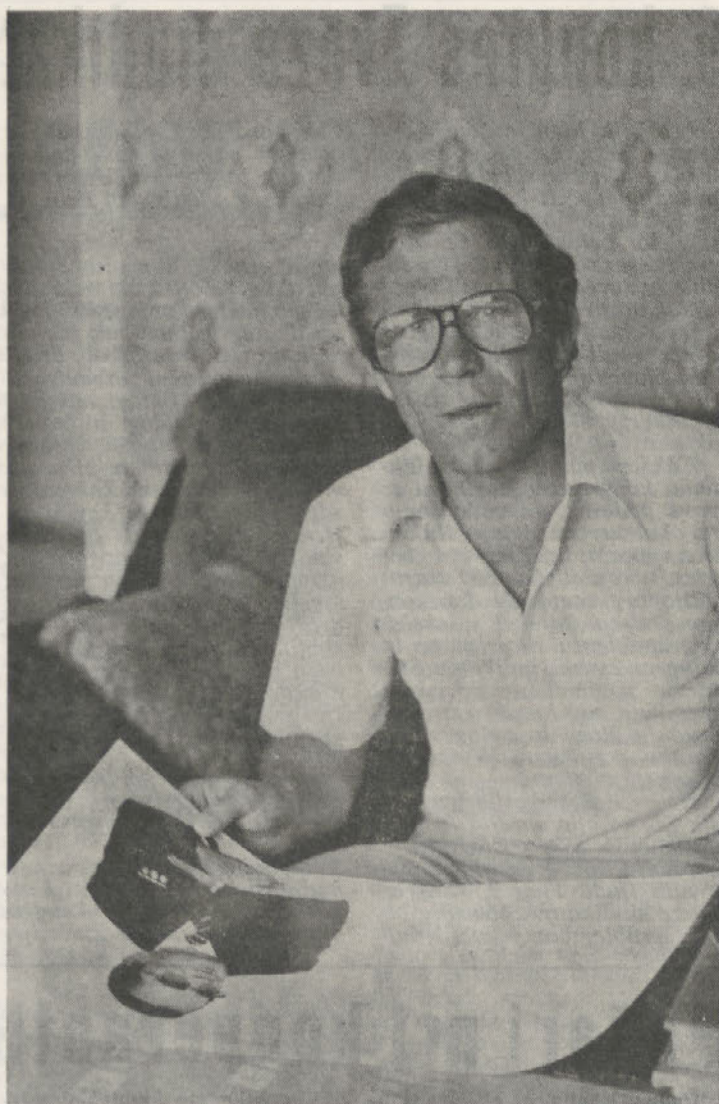
V takih sicer posamičnih, vsak dan redkejših primerih, ne moremo govoriti o komunistu, ker tak človek kljub članski izkaznici komunist ni. Nam ni bistveno število članstva, čeprav se s povečanjem števila članstva in z množico sestankov še vedno radi pohvalimo. To pa sploh ni merilo za aktivnost članstva. Pomembno ni število, ampak to kako so ti komunisti politično »zdravi«. Žal se še vedno »bojimo« koga izključiti. Ravno 11. kongres ZKS nam nalaga in nas obvezuje, da prav na tem področju storimo mnogo več kot kadarkoli prej.

In kako si se počutil, ko si bil izbran in izvoljen v CK Zveze komunistov Jugoslavije.

Težko je opisati počutje, ko izveš, da si deležen tolikšnega zaupanja. V istem hipu se seveda zavedaš tudi tega, da je to zaupanje obvezujoče, da članstvo s tem trenutkom pričakuje še več od tebe.

Bil si vajenec, delavec politični delavec in aktivist. Ob tem si se nenehno izpopolnjeval in študiral, sedaj si direktor TOZD Ptujске tiskarne. Kaj nam lahko poveš o tej razvojni poti, o počutju kot delavec in sedaj kot direktor?

Prav prehod na usmerjeno izobraževanje je tisto, o čem danes mnogo govorimo, ne povemo pa tiste resnice, da se mora vsak delavec po tem, ko se je izučil za osnovni poklic in dosegel določeno prakso, naprej dodatno izobraževati. V takem primeru bi vsak vedel bolj ceniti tudi tistega delavca, ki opravlja najenostavnejše delo.

Najdražji spomin mi je album fotografij predsednika TITA

(Foto L. G.)

Glede odločitev pa to. Nekateri mi očitajo, da sem se spremenil. Verjetno sem se v določenem smislu res, vendar ne tako, da ne bi vrednotil in spoštoval posameznika in njegovega dela pri katerem koli delu. Spremenil sem se v tem, da smo vsi odgovorni vsak pri svojem opravilu, za katerega prejemamo dohitek. Kot direktor se čutim toliko bolj odgovornega za to, da ne bi »pojedli« lastne substance, pač pa, da si z akumulacijo, s krepitvijo materialne baze združenega dela zagotovimo lepši jutrišnji dan ob boljših strojih, ob lepših medsebojnih odnosih in da bi na ta način poskušali v praksi realizirati tisto, kar smo na kongresu sprejeli.

Vrsto let te poznamo kot dobrega delavca, kakor tudi zelo prizadevnega in uspešnega družbenopolitičnega aktivista, zato si verjetno prejel mnoga družbena priznanja.

Zame je največje družbeno priznanje to, da so mi delavci zaupali, da vodim TOZD Ptujске tiskarna. No, dobil sem red za-

slug za narod s srebrno zvezdo, kar je vsekakor zelo visoko priznanje, vendar mi največ pomeni to, da mi delavci in delovni ljudje priznajo in zaupajo v odločitvah. Veliko priznanje je tudi sodelovanje na 11. kongresu. Tu sem prejel tudi album Titovih še ne objavljenih fotografij, kar mi predstavlja posebno dragocenost.

Ob koncu, kako preživljaš prosti čas, ki ti je vsekakor pičlo odmerjen.

O prostem času ne morem govoriti, ker ga imam še komaj toliko, da se tu in tam posvetim otrokoma. Zavaljo tega se tudi s kakim »konjičkom« ne utegnem ukvarjati razen spominske fotografije, predvsem v družinskem krogu. Zlasti dia-posnetkov sem precej napravil in največkrat smo se prav ob gledanju teh dobili vsi člani družine skupaj.

K izvolitvi v CK ZKJ tudi naše iskrene čestitke.

Uredništvo

9. kongres Zveze sindikatov Slovenije bo v Mariboru

Letošnje leto je leto kongresov. Kongrese ZK so izvedli v vseh naših republikah in pokrajinah. XI. kongres ZKJ je tudi uspešno zaključil svoje delo. Letos bodo še kongresi Zveze socialistične mladine in seveda kongresi Zveze sindikatov republik in pokrajin ter končno še 8. kongres Zveze sindikatov Jugoslavije.

V Sloveniji smo se dogovorili, da bo 9. kongres Zveze sindikatov Slovenije 25. in 26. oktobra v Mariboru.

Kakšen pomen pripisujejo temu kongresu v Mariboru že pove podatek, da bodo samo za obnovitvena dela v Unionskem poslopiju, kjer bo kongres, uporabili kar 500 starih milijonov, samo da bo kongres lahko potekal v svečem ambientu. Sicer pa bo ta kongres Zveze sindikatov Slovenije pomenil za slovenske sindikate nov korak v uresničevanju vloge in nalog sindikata v političnem in samoupravnem sistemu.

Na vseh dosedanjih kongresih ZK so bila sprejeta temeljna izhodišča, ki postavljajo v ospredje borbo za oblast delovnih ljudi. Tudi 9. kongres Zveze sindikatov Slovenije bo tem problemom posvetil naj

več pozornosti. Sindikat še posebej poklican in odgovoren, da se določila Ustave in Zakona o združenem delu, ki govore o tem, začnejo dejansko uresničevati v naši vsakdanji praksi. V svojih splošnih določbah ustava zelo določeno našteva naloge in vloge sindikata, veliko bolj določene, kot o kateri koli drugi družbenopolitični organizaciji. Tako je v Ustavi naštetih 18 osnovnih nalog in smeri delovanja, v katerih »mora« sindikat delovati, da bi svojo vlogo izvrševal. V Zakonu o združenem delu je kar v 55. členih neposredno omenjen sindikat. To mu omogoča, da ustvari svojo ustavno pozicijo ter istočasno obvezuje druge družbene sile, da vključijo sindikat v proces samoupravnega konstituiranja in odločanja, dohodkovnih odnosov ter izvrševanja zaščitnih in drugih nalog.

IN KAKŠNE SO NALOGE ČLANOV SINDIKATA V ČASU PRED 9. KONGRESOM?

Republiški svet Zveze sindikatov Slovenije je objavil osnutke dokumentov 9. kongresa Zveze sindikatov Slovenije,

ki vsebujejo: Poročilo o delu Zveze sindikatov Slovenije med 8. in 9. kongresom, Naloge Zveze sindikatov Slovenije v razvoju samoupravnih družbenopolitičnih odnosov in političnega sistema socialističnega samoupravljanja ter statut Zveze sindikatov Slovenije. Glavni namen teh osnutkov dokumentov za 9. kongres je ta, da v vseh osnovnih organizacijah Zveze sindikatov vzpodbudijo vse članstvo za akcije za oceno lastne aktivnosti in preverjanja njihove učinkovitosti v politični praksi. Istočasno ti dokumenti zavzujejo slehernega člana sindikata, da se ustvarjalno vključi v javno razpravo. Javna razprava mora odgovoriti ali so v teh dokumentih opredeljene vse naloge sindikatov pri razreševanju bistvenih vprašanj pri utrjevanju družbenoekonomskega položaja delavcev in združenem delu.

Javna razprava nam mora tudi povedati, v kolikšni meri smo v združenem delu uresničili ustavo, zakon o združenem delu, kakšna je naša produktivnost, kako je uresničeno nagrajevanje po delu, kako deluje delegatski sistem,

kako se uveljavlja sistem družbenega planiranja, pridobivanje in delitev dohodka, izobraževanje delavcev, delovni pogoji zaposlenih, ljudski odpor in družbena samozaščita itd. Za 9. kongres Zveze sindikatov Slovenije je bilo v Ptuj izvoljenih 6 delegatov, ki bodo zastopali vseh 13 sindikatov po dejavnostih.

Pred kratkim smo se delegati iz Ptuja sestali ter izdelali program predkongresnih aktivnosti. Dogovorili smo se tudi, da bomo na plenarnem zasedanju 9. kongresa poročali o vseh zadevah: o kmetijstvu ptujske občine ter o socialnih problemih v manj razvitih območjih ptujske občine. Razpravljali bomo tudi v posameznih komisijah. Tudi jaz se bom v eni izmed komisij priglasi za razpravo o položaju in vlogi perutinarstva v ožjem in širšem slovenskem prostoru.

Delegati upamo, da nam bodo rezultati javne razprave primogli, da se bomo lahko vključili v delo 9. kongresa s stališči, ki se bodo izoblikovali v bazi med delavci in kooperanti.

Drago Čater

Požari pri kooperantih velika družbena škoda

Delovni ljudje in občani smo življenjsko zainteresirani, da sta ljudska obramba in družbena samozaščita tako organizirani, da sta čuvaja nedotakljivosti, neodvisnosti in neoviranega razvoja naše samoupravne socialistične družbe.

Splošno je znano, da je varnost naših delovnih ljudi in občanov tako v Sloveniji, kot v vsej državi bolj stabilna, kot kdajkoli. To je prav gotovo posledica uspešne družbene samozaščite, krepitve razvoja socialističnih in samoupravnih odnosov, zlasti pa še vse večje zavesti naših delovnih ljudi, ki postajajo vse bolj tudi nosilci obrambe revolucionarnih dosežkov naše družbe. V mnogih državah sveta se s tem ne morejo pohvaliti. Številna vojna žari-

šča, politični in kriminalni terorizem in druge razne diverzantske akcije ogrožajo varnost njihovih državljanov. V Jugoslaviji pa lahko vsak delovni človek in občan v miru opravlja svoje delovne naloge, potuje po Jugoslaviji brez skrbi ter je varen vseh povsod, kjer živi in deluje.

O vlogi in podružabljanju ljudske obrambe in družbene samozaščite bomo morali v bodoče vse bolj govoriti in pisati tudi v našem glasilu. V tem sestavku se bom tokrat omejil le na tisti del družbene samozaščite, ki se neposredno tiče dela in življenja kooperantov v TOK Kooperacija Hajdina, še posebej pa zaščite njihovega premoženja in življenja pred raznimi elementarnimi in drugimi nezgodami, zlasti pa še

pred požari, zastrupitvami s plinom in drugimi nesrečnimi slučaji.

Kljub večim požarom in nekaterim nesrečam, ki so se doslej zgodile nekaterim našim kooperantom pri reji piščancev v kooperaciji, smo lahko s stanjem še kar zadovoljni, saj na srečo, ni bilo žrtev, nastala je le velika materialna škoda. Z izboljšano organizacijo dela in doslednejšimi ukrepi pa bi se morda v bodoče dalo preprečiti marsikatero škodo ali pa jo vsaj zmanjšati.

Požari v kooperaciji.

Od leta 1965 pa do danes smo registrirali v kooperaciji naslednje večje požare:

1. Alojz Leva, Selski vrh
2. Mitja Hmelak, Oplotnica
3. Ivan Marguč, Draža vas
4. Franc Sagadin, Dragonja vas
5. Jurij Jug, Videž
6. Franc Tomažič, Cvetkovci
7. Alojz Kokol, Hlaponci
8. Ivanka Pigner, Brunšvig
9. Ivan Podlesnik, Brezno
10. Janko Dolšak, Grdina
11. Štefan Škafar, Kidričevo

Manjših požarov, ki so nastali v hlevih, opremi in ogrevalnih telesih (masterjih, tafunih, električnih in plinskih kokljah) nisem pri tem upošteval.

Škoda, ki je nastala pri zgoraj omenjenih požarih dosega po dosedanjih ocenah nad 300 milijo-

nov starih din. Res je, da je večidel te škode poravnala zavarovalnica oškodovancem, vendar smo utrpeli to škodo vsi skupaj. Vprašajmo se vsak pri sebi, ali smo res vse storili, da do teh požarov ne bi moglo priti?

Izpadi v reji.

Škode, ki nastajajo zaradi večjih poginov piščancev, niso majhne. Te škode se v glavnem pokrijejo kooperantom iz sklada rizika. Do večjih poginov v reji pride največkrat zaradi zadušitev piščancev. Daljši izpad električne energije, ki je lahko posledica okvar na omrežju ali nevihte, je največkrat glavni vzrok za le-te. Piščanci zbežijo na kupe in se zadušijo tudi zaradi preplaha, ki ga lahko povzročijo močan hrup, bliski, močna svetloba in slično. Ob večji pazljivosti kooperantov bi teh škod lahko bilo občutno manj. Pri tem so lahko kooperantom v pomoč signalne naprave, ki pa marsikdaj zaradi slabega vzdrževanja odpovedo.

Dogodi se tudi, da pride do večjih poginov zaradi pomanjkljive ventilacije, ki je tudi navadno slabo vzdrževana in zaradi obzračnosti ne deluje s polno kapaciteto.

Bolezni v reji.

Do večjih poginov piščancev pride lahko tudi zaradi vdora pogojnih in drugih bolezni, ki so lahko posledica neurejenega okolja. Luže in mlake v bližini hlevov so

(Nadaljevanje na 9. strani)

Pogoreli hlev pri Škafarju

(Foto Drago Čater)

S posveta organizatorjev obveščanja

Na Bledu je bil lani decembra tridnevni posvet organizatorjev obveščanja, urednikov, novinarjev in sodelavcev glasil v združenem delu. Tega posveta so se udeležili tudi najvišji družbenopolitični delavci v SR Sloveniji, med katerimi smo opazili sekretarja IK CK ZKS Franca Šetince, takratnega predsednika Zveze sindikatov Slovenije Janeza Barboriča, podpredsednika sindikatov Slovenije Emila Tomažiča, glavnega urednika Komunistične Vojke Krivokapiča, sekretarja za informacije v izvršnem svetu skupščine SR Slovenije Mirka Čepiča, predsednika društva novinarjev Slovenije Boža Kovača in druge. Janez Barborič je ob tej priložnosti odprl v tovarni verig na Lescah razstavo glasil v združenem delu.

Posvetovanje je pripravila komisija republiškega sveta zveze sindikatov Slovenije za obveščanje in politično propagando, udeležilo pa se ga je 110 organizatorjev obveščanja in urednikov glasil iz vse Slovenije.

V SR Sloveniji izhaja v združenem delu 500 glasil v nakladi okoli 800 izvodov po številki. To je velika družbenopolitična sila, velika moč, ki jo predstavlja tovarniški list, saj imajo ta glasila velik vpliv na obveščanje delovnih ljudi ne le v teh delovnih organizacijah, marveč tudi zunaj njih. Glasila berejo zlasti člani družine zaposlenih in v nekaterih družinah je to edino branje, edini stik delovnih ljudi z našo družbeno stvarnostjo.

Na tem posvetu so govorili znani jugoslovanski strokovnjaki s področja obveščanja. Takratni prvi sekretar v IK CK ZKJ dr. Tošo Kurtović je govoril o obveščanju v samoupravni socialistični družbi. »Pravica do obveščanja,« je dejal, »je ena izmed temeljnih

svoboščin, ki je zapisana v naši ustavi. Delovni človek postaja v naši družbi subjekt, ki ne odloča samo o svojem lastnem, marveč tudi o družbenem dohodku, torej odloča skupaj z drugimi delavci, s katerimi združuje svoje delo in sredstva. Prav zaradi tega imajo sredstva obveščanja tako velik političen pomen, ki pa smo ga vse doslej še vse premalo osvetlili. Zato je naloga novinarjev, da v množici samoupravljalških interesov najdejo tak objektivni položaj, da bodo lahko spremljali družbena gibanja, da lahko ločijo posamezne interese in njihove nosilce, skratka — da lahko delovnim ljudem pojasnijo kaj pogojuje posamezne interese in kakšne posledice prinašajo posamezne rešitve.«

V nagovoru novinarjem ob otvoritvi razstave glasil v združenem delu je Janez Barborič dejal, da morajo postati ta glasila časniki delavcev, samoupravljalcev, v katerih naj dobijo delavci argumente, to je snov za svoje odločitve. Kdor manipulira z informacijami, je dejal, manipulira z odločitvami, to pa je v bistvu manipuliranje z ljudmi. »Priznati si moramo,« je dejal, »da je v glasilih še veliko pomanjkljivosti. Če bi marsikdaj sodili delo družbenopolitičnih organizacij, ZK, sindikata, mladine in drugih, če bi ga sodili po tem, v kolikšni meri sledijo ti časniki njihovim prizadevanjem, potem bi skorajda ugotovili, da v prenekatem kolektivu družbenopolitične organizacije sploh ne obstajajo, da jih sploh ni. In vendar se lahko pogosto prepričamo prav nasprotno, da sta ZK in sindikat odločilno prispevala k razčiščenju medsebojnih odnosov, da sta bila na čelu številnih akcij, k usklajevanju posamičnih interesov v širši interes vsega kolektiva.

Dr. Petkovski je govoril o novih zakonskih predpisih, ki se pripravljajo v republiki v zvezi z obveščanjem in o statusu organizatorjev informiranja in urednikov glasil v združenem delu. Nov zakon o obveščanju bo točno določil, kje je mesto informiranja, kdo odloča o politiki informiranja v združenem delu. Dr. Petkovski je med drugim tudi ugotovil, da delajo nekateri novinarji v OZD v izredno težkih okoliščinah. Organizacija združenega dela mora novinarju omogočiti, da se bo lahko čimbolj aktivno vključeval v naš samoupravni sistem obveščanja, da se bo lahko dotaknil resnice. Novinar ne sme biti v delovni organizaciji nekaj več, ne sme pa biti nič manj od drugih vodij strokovnih služb. Velika nevarnost je namreč, da bi se glasila zaradi svojega poslanstva odcepila od delovne skupnosti, da bi vodila svojo lastno politiko. Tudi ni dovolj, je dejal, da prinašajo glasila samo poročila o nekem dogodku, o nekem stanju v delovni organizaciji, marveč

morajo biti sredi akcije, spodbujati morajo delovne ljudi k akciji, da se bodo ogreli za to akcijo, pojasniti delovnim ljudem, zakaj se je na primer delovna organizacija odločila za neko investicijo, kaj bodo z njo dosegli, v kolikšni meri se bo moral delavec odpovedati svojemu osebnemu dohodku za skupne investicije, za skupni družbeni interes.

Vsebinska glasila, njegova strokovnost in družbenopolitična angažiranost je odvisna od novinarjev, od urednika glasila. Ali je urednik samo posnemalec informacij, ali zna odkrivati in tudi odkriti v delovni organizaciji konfliktno situacijo in nanje opozoriti, ali zna nek problem osvetliti z družbenopolitičnega vidika in tudi nakazati rešitev. Edino tako bo informacija del samoupravne akcije, bo v funkciji samoupravne akcije odločanja. Pri tem se mora informator zavedati besed Lenina, ki je nekoč dejal: »Če mi je bilo kdajkoli težko pisati, mi je bilo težko pisati za delavca.« To pomeni, da je treba spregovoriti delavcem v njihovem jeziku.

Glasilo delovne skupnosti je varen, ni pa edini dejavnik obveščanja v samoupravnem sistemu. Na sedanji stopnji družbenega razvoja gre za vprašanje krepitve celotnega sistema informiranja v združenem delu, ne pa ga zapirati v OZD.

V izredno burni razpravi, ki je sledila, so novinarji poudarili, da so se v zadnjem času pojavljali primeri, ko so nekatere delovne organizacije zapirale informacije ter skušale presekati komunikacijski kanal. Med drugim je bilo tudi rečeno, da bi lahko na prste prešteli tiste delovne organizacije, v katerih vabijo urednika na sejo kolegija direktorjev ali na druge pomembne seje v OZD. Težko je namreč obveščati druge, če sam urednik, če organizator obveščanja ni obveščen o pomembnih dogodkih in to ne samo v OZD, marveč tudi zunaj nje. Prav tako ne more biti kolektiv objektivno obveščen, če so posamezne vesti polakirane, če vest ne dobi tistega poudarka kot bi ga morala imeti. Nadalje je bilo rečeno, da nekatera glasila zaradi najrazličnejših ovir in celo zaradi cenzure izhajajo neredno. Dogajalo se je in se bo nekoč še vedno dogajalo, da je bil urednik takrat, ko je skušal z objektivno informacijo prispevati k razjasnitvi nekega vprašanja, osamljen in ni dobil pravočasno niti družbene podpore društva novinarjev in se je častno razsodišče pri društvu novinarjev SR Slovenije prepozno vključilo.

Organizatorji informiranja so od prisotnih dejavnikov na posvetu zahtevali jasen odgovor, kaj takrat, če je na primer nek novinar dnevnega tiska zaradi tega, ker

ni poznal problematike ali ker se ni dovolj poglobil v probleme neke delovne organizacije, povzročil ne samo družbenopolitično, marveč tudi materialno škodo delovni organizaciji. Ni namreč dovolj, če častno razsodišče pri društvu novinarjev izreče takemu novinarju kazen, marveč morajo nad informacijami in to nad objektivnimi ter celovitimi informacijami bdeti uredništva dnevnih časopisov in se zavedati vse družbenopolitične odgovornosti za neko informacijo do širše in ožje družbene skupnosti. Uredniki in novinarji se morajo lotiti neke problematike v delovnih organizacijah kot samoupravljalci. Novinar ni homo duplex, to je človek, ki lahko služi dvem različnim interesom, marveč mora služiti edinole resnici in kar je morda še pomembnejše, da mora biti politično angažiran.

Prav isto velja tudi za novinarja v združenem delu. Na tem seminarju je bilo jasno povedano, da v socialistični družbi ne more biti opozicije, ker vsi upravljamo s produkti družbenega dela. Ko govorimo o angažiranosti novinarjev, potem je treba tudi povedati, da morajo imeti pri taki angažiranosti politiki odločilno mesto družbenopolitične organizacije. To pomeni, čimbolj je glasilo družbenopolitično angažirano, tem bolj lahko prispeva k osveščanju vse delovne skupnosti, ne samo posameznih struktur in mora stremeti za tem, da se doseže prek časopisa enotnost mišljenj, stališč vseh delovnih ljudi, vseh interesov. Velika nevarnost je namreč, da bi glasila zaradi svojega poslanstva, ki ga imajo v delovnih organizacijah, izgubila stik z delovnimi ljudmi, da bi skušalo voditi svojo lastno politiko.

Novinarji in uredniki v združenem delu ter organizatorji obveščanja so v razpravi še posebej poudarili, da je treba večjo skrb posvetiti strokovnemu in družbenopolitičnemu izobraževanju novinarjev, da so taka posvetovanja na katerih se srečujejo novinarji s predstavniki družbenopolitičnih organizacij izredno pomembna, da pa pričakujejo še nekaj več, in sicer strokovno usposabljanje. Dejstvo je namreč, da novinarji v združenem delu delajo na najrazličnejših področjih, da morajo poznati široko problematiko in da prav zaradi tega morajo biti sproti obveščeni o vseh gospodarskih in družbenih tokovih v naši družbi. Pač pa bi od časa do časa takli seminarji bili izredno pomembni za vse vodilne strukture v združenem delu, da bi se seznanili s pomenom obveščanja v delovnih organizacijah, ker potem prav zagotovo ne bi zapirali informacije tistim, katerim so dejansko namenjene.

LST

(Nadaljevanje z 8. strani)

lahko leglo bakterij. Isto velja za neustrezna gnojšča. Kupi kadavrov in navlake raznih odpadkov, ki jih tudi ponekod kar zmečejo v potočke, so lahko kot sod dinamita. Tudi razna ropotija ob hlevih je lahko leglo bolezenskih klic. Tam se tudi najraje zadržujejo podgane (zlatenica!), miši in razna mrčes. Seveda tudi traktorji in drugi stroji ne sodijo v predprostore hlevov.

Za konec pa še to!

Ni prav, da puščamo v naše hleve nepoklicane pa tudi nepoznane osebe. Te lahko nehoti prinesejo na obutvi in obleki s seboj razne bakterije, lahko pa tudi namerno vnesejo razne bolezni, kar v svetu ni tako redek pojav. Menim, da je ravno družbena zaščita tista, ki bi morala preprečevati take namere.

Drago Čater

ANICA PEVEC kooperantka, ki opravlja največ funkcij

Pri Aničinih sorodnikih na Pozovcu sem se v letu 1941 začel kot partizan, kjer sem imel za podom skrit bunker, za katerega smo vedeli razen treh, ki smo ga uporabljali, samo domači, ki so nas tudi oskrbovali s hrano. Julka je zdaj omožena na Kolarjevi domačiji.

Anica se je pred 30. leti poročila in se preselila v Slatino. Tukaj ima 26 ha posestva, od katerega je 12 ha obdelovalne zemlje.

Slatina leži vzhodno od Konjiške gore in se do nje najlažje pride po Sloveniki do Dramelj, od tam pa po cesti, ki je že večji del asfaltirana, v Slatino.

Ceprav je Slatina mala vasica, živijo in delajo v njej zelo napredni kmetovalci, med katerimi se najbolj odlikuje ravno naša kooperantka Anica.

Anica je vdova že 10 let. Rodila je štiri otroke, od katerih sta še dva doma. Najmlajšemu je šele 15 let. Obiskuje osmi razred osnovne šole. Najstarejši je sin Martin. Ima dva otroka v starosti od 1 do 3 let. Tudi Martin je že 3 leta naš kooperant.

Ceprav je hiša zelo solidno zgrajena, jo je pred leti potres močno prizadel. Hiša je tako razsežna, da se je zbralo v njej na gostiji več kot 100 svatov.

Anica in sin Martin tudi obnavljata gospodarska poslopja in gradita tudi nova. Anica redi v novem sodobno opremljenem hlevu 11.000 piščancev, sin Martin pa 6000. Martin že razmišlja, da bi hlev še povečal.

Pevčevi imajo tudi moderen hlev za govejo živino, v katerem je zdaj 17 krav molznic in 13 bikov.

Na kmetiji imajo kompletni strojni park za moderno hribovsko kmetijo s silokombajnom, sušilno napravo za seno, tri silose za silažo ter silos za piščančja krmla.

Imajo še osebni avto, traktor in drugo drobno kmetijsko mehanizacijo.

Na njivah pridelajo največ pšenice, nekaj pese in koruze ter krompirja za domače potrebe. Imajo en ha vinograda in zraven njega manjši vikend. Zemljo dobro obdelujejo, zato so pridelki sorazmerno visoki. Za vse to pa je potrebno veliko delati. Zato pri hiši rano vstajajo in gredo pozno k počitku.

Vkljub temu, da so s kmetovanjem vsi zelo zaposleni, najdejo še vedno čas za družbeno življenje. Zlasti Anica je priznana dolgoletna politična delavka. V dosedanjem skupščinskem mandatu je bila delegatka v zboru združenega dela skupščine SRS, delegatka celjske regije v Zadrugi zvezi Slovenije, delegatka za zbor združenega dela pri skupščini občine Sentjur itd. Sedaj je delegatka v splošni delegaciji za SIS družbenih dejavnosti.

Vkljub temu, da je Anica v dosedanjem življenju že mnogo postorila, se ji še mnogo želja in načrtov ni uresničilo. Najtežje je to, da je 10 let vdova. Pri hiši je premalo rok za vse, kar je potrebno opraviti. Zadovoljna in ponosna je, da živi v Slatini, kjer je še čisto in naravno okolje. Vas leži v zatišju gozdov, v katerih pa je mnogo divjadi. Ljudje živijo tukaj resnično z naravo. Tako jim namesto TV, ki je tudi nimajo dosti časa gledati, napovedujejo vreme sove. Če vriskajo, bo lepo vreme, če skovikajo, bo dež! Pravi, da je njihova vremenska napoved vedno najbolj točna.

Anica je že 6 let naša kooperantka. Doslej je že oddala 26 turnusov piščancev. S sodelovanjem s Perutnino je zelo zadovoljna, sicer se ne bi toliko zavzemala, da se reja piščancev tudi v teh krajih toliko razširja. Anica je bila na tem področju prva koope-

rantka, zdaj pa že vsi skupaj to zredijo do 80.000 piščancev v enem turnusu.

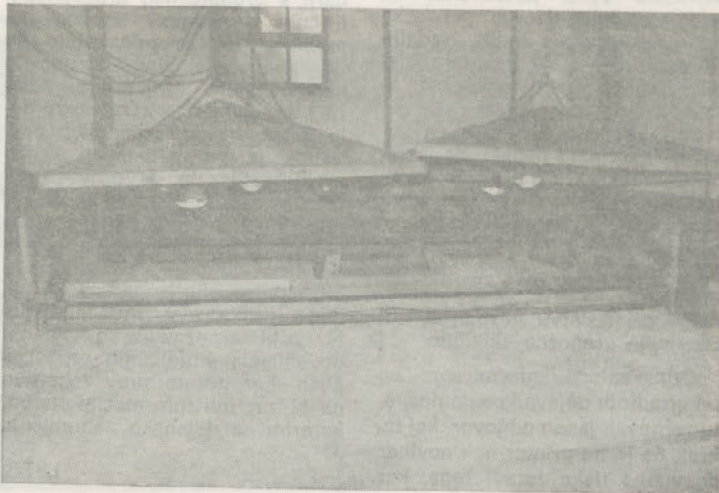
Pri Anici se vsako leto za prvi maj zbere cela Kolarjeva družina. Takrat spet vsi skupaj lepo zapojejo, zaigrajo in zaplešejo. Te družinske svečanosti se radi udeležijo vsi Kolarjevi. Eden izmed teh je tudi že svetovno znan dirigent Anton Kolar, ki dirigira velikemu sinfoničnemu orkestru Ljubljanske filharmonije in nastopa kot dirigent na vseh celinah sveta.

Anica je na svetu že pol stoletja. Je še vedno polna neizpolnenih želja in načrtov. Rada bi še marsikaj zgradila. Zda je na vrsti nova hiša, ki je že leto dni pod streho in bo drugo leto že nared za vselitev. Tudi farmo za piščance bi še rada kdaj povečala. Tudi v naprej bi bila rada s Perutnino Ptuj v najboljših odnosih. Želi si, da bi ji šoferji pričeli voziti krmino v silos, ki ji že eno leto stoji pripravljen. Potem bo potrebno manj fizičnega napora.

Ko sem se iz Slatine vlačil v Ptuj, so se mi moje misli nehoti vračale v čase, ko sem kot otrok živel v Dramljah. Takrat je bila to vsepovsod še velika revščina. Ljudje so imeli denarja komaj za sol in petrolej. Vse drugo je bilo že luksuz. Danes pa je vse drugače. Povsod na vsakem koraku je viden napredek. Nove lepo opremljene hiše in gospodarska poslopja, ljudje lepo oblečeni. Skoraj ni nobene razlike od tistih, ki prebivajo v mestih. Razlika je samo še ponekod v neokrnjeni naravi, kjer je še čisto okolje in čist zrak, ki se ga da z užitek vdihati. Tempo sodobnega življenja pa tudi prodira na ta področja. Zato je skrajni čas, da se tako organiziramo, da bomo poznejšim rodovom, ki bodo tod prebivali in pridelovali hrano, ohranili naravo v vsej svoji prvobitnosti.

Drago Čater

Prve »koklje« pri Sketu, skoraj pa bodo začeli vhljevljati v novem modernem objektu (Foto L. Č.)

IZ PRAVNE PRAKSE

● PODALJŠANJE DELA ZA DOLOČEN ČAS

Zakon o delovnih razmerjih je določil, da se delovno razmerje lahko izjemoma sklene za določen čas, v primerih in pogojih, ki so določeni v pravilniku o delovnih razmerjih. Taki primeri so pri izvršitvi del in nalog, ki po svoji naravi trajajo le določen čas kot tudi v primeru, če je treba nadomestiti začasno odsotnega delavca. Največkrat se sklene delovno razmerje za določen čas, če se začasno poveča obseg dela v temeljni organizaciji, ali če gre za delavca, ki sklene delovno razmerje zaradi izpopolnjevanja in strokovnega usposabljanja. Sklenitev delovnega razmerja za določen čas mora biti v pisni obliki.

V opisanem primeru je delavec sklenil delovno razmerje za določen čas pet mesecev pri gradbeni organizaciji, ker se je v času sezone povečal njen obseg dela. Pred potekom roka je bil delavec seznanjen, ustno, da se mu delo podaljša še za tri mesece. Sklep je sprejel pristojni organ delovne organizacije, vendar delavec ni sprejel o tem

pismene odločbe. Delavec je potem, po izteku petmesečnega roka, nadaljeval z delom brez kakršnega koli ugovora. Po izteku dela, še za tri mesece, je delavec dobil pismeno obvestilo, da mu preneha delovno razmerje. S takšnim stanjem se ni strinjal in je vložil zahtevo za varstvo pravic pri pristojnem sodišču.

Sodišče prve stopnje je njegov zahtevek zavrnilo, njegovo pritožbo pa tudi Sodišče združenega dela Slovenije in v celoti potrdilo odločbe sodišča prve stopnje. Sodišče ni sledilo trditvi delavca, da je s tem, ko je nadaljeval z delom še za tri mesece, z njim sklenjeno delovno razmerje za nedoločen čas. V razlogih odločbe je sodišče pojasnilo, da je delavec najprej sklenil delovno razmerje za določen čas, katerega je nato organ delovne organizacije podaljšal še za tri mesece, ker se je delo povečalo v sezoni. Izkazalo se je, da so sezonska dela trajala dalje, kot je bilo prvotno predvideno. Podani so bili taki pogoji za podaljšanje dela za določen čas. S tem se je delavec strinjal in tudi nadaljeval z delom ter bil o tem predhodno seznanjen.

Iz tega praktičnega primera lahko zaključimo, da je de-

lovno razmerje, sklenjeno za določen čas, možno enkrat ali večkrat podaljšati po privolitvi delavca, če so za tako delo podani pogoji iz samoupravnega splošnega akta o delovnih razmerjih.

● KRŠITEV POSTOPKA

V Zakonu o sodiščih združenega dela ni posebej predpisanega postopka, pač pa je določeno, da se glede postopka pred sodišči združenega dela uporabljajo določila zakona o pravdnem postopku.

V obeh zakonih pa je določeno, da imajo udeleženci pravico spremljati ustni postopek pred sodiščem v svojem jeziku po tolmaču.

V konkretnem primeru je v sporni zadevi sodeloval kot udeleženec delavec, ki je po narodnosti Srb. V postopku pred sodiščem združenega dela pa sodišče v zapisnik ni napisalo, da je delavca — predlagatelja poučilo o pravi- ci, da spremlja ustni postopek pred sodiščem v svojem jeziku, po tolmaču. Prav tako ni zapisalo v zapisnik, da se je delavec tej pravici odpovedal, ker razume in govori slovenski jezik. V vloženi pritožbi,

zoper odločitev sodišča združenega dela prve stopnje, je delavec navedel, da je sodišče določila postopka, ker ni kršitvi ni poučilo zapisalo v zapisnik o obravnavi.

Nasprotni udeleženec je v odgovor na pritožbo trdil, da delavec — predlagatelj razume slovenski jezik in je tako lahko spremljal ustno obravnavo v slovenščini pred sodiščem združenega dela.

Sodišče združenega dela Slovenije je razveljavilo odločbo sodišča prve stopnje ter ugodilo pritožbi delavca predlagatelja in vrnilo zadevo v novo odločanje. V obrazložitvi je navedlo, da je podana bistvena kršitev določil postopka, ker sodišče v zapisnik ni vpisalo, da je bil delavec poučen, da sme spremljati ustni potek obravnave v svojem jeziku po tolmaču ali, da se je tej pravici odpovedal, ker govori in razume slovenski jezik. Sodišče bi moralo dati pouk vpisati v zapisnik in tudi odločitev delavca.

Primer iz prakse nas pouči, da je potrebno pri vseh odločitvah upoštevati določila postopka. To velja tudi za postopek pri izrekanju ukrepov za kršitev delavčeve odgovornosti pred disciplinsko komisijo.

Zakon o izvršilnem postopku

Navedeni zakon je sprejela Zvezna skupščina dne 30. 3. 1978, objavljen pa je bil v Uradnem listu SFRJ št. 20/78. Veljati bo začel 1. oktobra 1978. Sam zakon je po vsebini razdeljen na štiri dele, ki imajo 25 poglavij. Skupno obsega zakon 278 členov.

Materija izvršbe in zavarovanja do izida zakona doslej ni bila urejena. Sodišča so pri prikritnem reševanju izvršilnih zadev uporabljala pravna pravila bivšega predvojnega zakona o izvršbi in zavarovanju. Takšno pooblastilo so imela v zakonu o neveljavnosti predpisov, ki so bili sprejeti pred 6. 4. 1941.

Novi zakon vsebuje v prvem delu temeljna načela za izvršbo. Drugi del razčlenjuje določbe o vseh vrstah in načinih izvršbe. Začasne odredbe in zavarovanje je urejeno v tretjem delu zakona. Zadnji, četrti del, pa vsebuje prehodne in končne določbe.

Glede pristojnosti je zakon določil, da dovoljuje in opravlja izvršbo le redno sodišče. Predpisi o izvršbi se uporabljajo za prisilno izvršitev sodnih odločb, upravnih odločb in odločb v postopku za prekrške, če se glasijo na denarne terjatve. V področje zakona spadajo še vse tiste zadeve, o katerih je pričakovati, da se bodo še pojavile. Zakon

o izvršilnem postopku pa ne velja za prisilno izterjavo davkov taks in drugih javnih dajatev ali pristojnin. Zakon tudi ne rešuje prisilne izvršitve upravnih odločb za nedelarne obveznosti, kakor tudi ne za izvršitev odločb in zavarovanja na ladji ali letalu, razen če poseben drugi zakon tako določa. Tuje odločbe se smejo prisilno izvršiti po tem zakonu, če taka odločba izpolnjuje posebej predpisane pogoje. Postopek se uvede na predlog upnika, pa tudi po uradni dolžnosti. Pobudo za sprožitev postopka po uradni dolžnosti so upravičene podatki družbenopolitične skupnosti, družbeni pravobranilec samoupravljanja, sindikalna organizacija in tisti organi, ki so upravičeni, da predlagajo uvedbo postopka pred sodiščem združenega dela. To storijo takrat, kadar narekujejo tako uvedbo varstvo interesov družbene lastnine ali interesi pravic samoupravljanja. Izvršilni postopek mora biti hiter. Vse zadeve izvršuje sodišče po vrstnem redu, kot jih je prejelo. Tudi v izvršilnem postopku se v določenih primerih smiselno uporabljajo določbe zakona o pravdnem postopku.

Načelo socialnega postopka nasproti dolžniku je v zakonu urejeno tako, da je izvršbo ne

sme priti do ogrožanja ali uničenja dolžnikovega obstanka. Tako so od izvršbe odvzete denarne terjatve na stvarih ali pravicah, ki so nujne za zadovoljitev osnovnih življenjskih potreb dolžnika in oseb, katere je po zakonu dolžan preživljati. Prav tako tudi predmeti in sredstva, ki so dolžniku potrebna za opravljanje samostojne dejavnosti. Pri izvršbi in zavarovanju je potrebno upoštevati osebnostno dostojanstvo dolžnika in jo opraviti tako, da je čimmanj neugodna.

Posebne omejitve glede izvršbe in zavarovanja veljajo tudi glede varstva dejavnosti določenih pravnih oseb. V tej smeri je zakon določil, da na stvarih in pravicah, ki so družbena lastnina, nista mogoča izvršba in zavarovanje za uveljavitev denarne terjatve, če te stvari in pravice nujno potrebujejo pravne osebe pri izvrševanju nalog ali so pogoj za njihovo delo.

Uspešno izvršbo je mogoče dovoliti le na podlagi izvršilnega naslova. Taki naslovi pa so: sodna odločba in sodna poravnava, odločba v upravnem postopku, poravnava v upravnem postopku ter izvršljiva odločba v postopku za prekrške, če se glasijo na izpolnitev denarnih obveznosti, posebej pa še druge odločbe,

za katere zakon določa, da so izvršilni naslovi (naprimer: izrečena denarna kazen v disciplinskem postopku po zakonu o delovnih razmerjih).

Pri administrativni prepro- vedi določa zakon, da ima take učinke kot že dovoljena izvršba na osebni dohodek ali na pokojnino. Takšna administrativna prepoved pa nima prednosti pred zahtevki za alimentacijo, zahtevki za odškodnino zaradi izgubljenega vzdrževanja, ter zahtevkom za odškodnino zaradi izgube delovne sposobnosti ali zdravja.

Za delovne organizacije je posebnost zakona v tem, da je opisana prisilna vrnitev delavca na delo, ki ga je prej opravljal pri tej organizaciji, po postopku pa je bil iz nje izključen, po odločbi sodišča pa ga je delovna organizacija dolžna sprejeti nazaj na delo. Poleg zahtevka, naj sodišče izda sklep, da ga je delovna organizacija dolžna sprejeti nazaj na delo lahko delavec predlaga sodišču, da mu izplača na račun osebnega dohodka mesečne zneske zapadle od pravnomočnosti sodbe pa dotlej dokler ne bo vrnjen na delo. Oba zahtevka lahko delavec vloži istočasno ali pa vsakega posebej. Če sodišče ugodi predlogu za nadomesti-

Pospeševanje perutninarstva v preteklosti

(3. nadaljevanje)

Že v tistem času, pred več kot dvajsetimi leti, smo storili prve korake pri vzreji štajerskih pohancev. Trdilo se je, da je meso štajerskih piščancev okusnejše od ostalih. Bilo je seveda veliko problemov, tako v vzreji, kot v obdelavi. V vzreji je bil velik pogin, počasna rast, saj so potrebovali tudi do 4 mesece za živo težo 1,20—1,30 kg. Pri obdelavi smo imeli težave s temnimi tulci v koži, kar je zelo kvarilo zunanji izgled. Izvoz se je zapiral, domače tržišče pa še ni povpraševalo po perutnini, le redki lokali.

Mene je opogumil prvi poskus z nekaj sto piščanci leta 1956 v Kidričevem. Spominjam se, da sem jih ponudil »Perutnini«, kjer so bili s kvaliteto zadovoljni, zato je tudi bila cena za tiste čase ugodna. Rekli so mi, da bodo takšne piščance še odkupili. Zato smo v letu 1957 planirali večjo vzrejo. V glavnem so bili petelinčki, ker smo jarčke odbirali za nadaljno vzrejo in selekcijo. Plan s predračunom sem ohranil v originalu in je bil naslednji:

1. 2000 kom dan starih piščancev à 65 din	130.000 din
2. 10 % izguba pri vzreji	13.000 din
3. Krma, 3,50 kg po kom à 42 din 6.300 kg	264.000 din
4. Delo, 5 din po kom	9.000 din
5. Električni tok 5000 kWh à 8 din	40.000 din

Io, ima učinek sklepa o izvršbi. Nadomestilo dobi delavec v enaki višini, ki bi ga dobil, če bi bil na delu.

Zoper dovoljeno izvršbo ali dovoljeno zavarovanje pozna zakon dvoje pravnih sredstev. To sta pritožba ter ugovor. Pritožbo in ugovor je treba vložiti v 8 dneh od vročitve sklepa sodišča I. stopnje če za posamezne primere v zakonu ni določen drugačen rok. Zoper sklep, izdan o ugovoru je dovoljena pritožba. Pritožba in ugovor praviloma ne odloži izvršbe. Le izjemoma je to določeno za posamezne primere v zakonu. Odločba o pritožbi je pravnomočna. Zoper pravnomočno odločbo izdano v postopku izvršbe in zavarovanja ni dovoljeno nobeno izredno pravno sredstvo, to je revizija ali obnova postopka, kot pozna taka določila zakon o pravnem postopku.

Zaradi obsežnosti ni bilo mogoče povzeti drugih značilnosti zakona temveč je bil namen, da s tem sestankom opozorimo delavce in organe samoupravljanja na izid zakona in njegove glavne značilnosti.

Franc Potočnik

6. Nastilj 1.000 kg slame à 5 din 5.000 din

7. Ostali stroški 38.900 din

Skupaj stroški 500.500 din

Dohodki:

1. 1.800 kg pohancev à 300 din 540.000 din

2. Gnoj 1.500 kg à 1 din 1.500 din

Skupaj dohodki 541.500 din

Planska razlika med stroški in dohodki je bila pozitivna in je znašala 41.000 kar je bilo za takratne razmere vabilivo. Iz predračuna, kateri je bil zelo enostaven, je razvidno, da je poprečna živa teža bila 1 kg, da je pogin znašal 10 % in, da je bil v stroških dvakrat zajet. Konverzija je znašala 3,5 kg.

Zanimivi so odnosi cen, zlasti med krmo in živo težo!

Spominjam se, da smo krmila mešali z roko in z lopato — po lastnih recepturah. Glavni vitaminski dodatek je bila lucerna, katero smo sušili v kozolcih in mleli z malim kladivarjem.

Ribjo moko (oh, kakšna je bila — same kosti in rjavo zapečena ter mastna!), smo dobivali iz Delamarisa oz. tovarne ribjih konzerv Iris — Izola, po eno vrečo! Surovine smo morali skrbno zaklepati, ker so konjarji radi kradli — zlasti koruzo, oves in otrobe. Pojav kokcidioze smo zdravili s sulfa preparati, kar je seveda zadrževalo rast. Zato smo se zdravljenja zelo bali in raje pazili, da je bila stelja popolnoma suha. Delo nam je zelo olajšalo krmilo, katerega smo začeli nabavljati iz nove tovarne krmil iz Ljubljane. Spominjam se, da je nova tovarna imela velike težave s prodajo in je takratni direktor ing. Mežan osebno obiskoval kupce. Tako je obiskal tudi našo postajo, ki je začela kupovati neznatne količine.

Da, veliki optimizem je nas obdržal v teh skromnih začetkih razvoja, za katerega nismo slutili, da bo v tako kratkem času doživel današnji obseg. Zato moramo danes bolj, kot kdaj koli prej, smelo upati v nadaljnji razvoj, ki ima še veliko bodočnost. Bodoči razvoj je seveda vedno bolj kompliciran in zahteven. Potenciali perutninarstva so dosegli industrijsko raven, kjer so potrebni vedno večji napor in kjer je razvoj neustavljiv in imperativ za obstoj.

Slovenska perutninarska pospeševalna služba je pred več kot dvajsetimi leti tesno sodelovala s strokovnjaki FAO (Mednarodna organizacija za kmetijstvo OZD — za Evropo). Pomoč ekspertov FAO je bila v strokovnih nasvetih našim maloštevilnim perutninarskim zanesenjakom, nadalje v analizah stanja našega perutninarstva in v pomoči pri sistematskem organiziranju svetovne perutninarske službe. Pomoč je bila takrat zelo dobrodošla, čeprav je slonela na klasičnem, počasnem pospeševanju avtohtonega perutninarstva, po

Vzreja »štajerka« v Kidričevem

(Foto Slavko Brglez)

načelu — zviševati nesnost vsako leto za jajce ali dve po kokoši! V Slovenijo je hodil dr. THOMAN iz Švice. Bil je ravnatelj takrat edine srednje šole za perutninarstvo v Evropi v Zalihofnu pri Bernu. Po večmesečnem bivanju v Sloveniji je z našo deželo in ljudmi navezal pristrčne stike. Bil je tudi ljubitelj naših planin in bil trikrat na Triglavu. Na vsakoletnih seminarjih je zlasti rad predaval o praktični selekciji. Nekateri mlajši strokovnjaki so takrat tudi potovali na perutninarske specializacije v tujino (ZDA, Norveška, Danska, Švica, Anglija). Leta 1957 sem tudi sam prejel štipendijo angleške tehnične pomoči za tri mesece v Angliji. Ugotavljali smo, da je v zapadnih državah prodornejši napredek velikih perutninarskih firm od programov, katere vodi državna administracija. Intenzivna proizvodnja s pomočjo hibridnih linij je prinesla skokovit napredek in v zelo kratkem času so tradicionalne pasemske kokoši, zamenjale hibridne. Pri hibridnih kokoših je bila nesnost višja za več kot 100 jajc, za kar bi potrebovali več desetletij, če bi delali po programih selekcije države — vsako leto po eno ali dve jajci višjo nesnost. K temu so seveda svoj delež doprinesli tudi ostali pogoji: napredek v

prehrani, v veterini, v farmaciji, v standardu...

Sigurno pa je, da je genetika, zlasti v ZDA, začela v tem obdobju svojo zmogovitost in vodilno pot v svetu, katere še do danes ni uspelo nikomur dohiteti.

Začeli smo razmišljati o naši štajerki. Ugotavljali smo, da nam na malih farmicah ne uspeva, da je uspešna le na kmetijah. Kljub nekaterim ugovorom smo se odločili za uvoz malih količin White Rocka in Cornisha. To sta bili takrat dve liniji, katerih križanci so dajali ugodne rezultate v pitju, kot pohanci. Poskušali smo tudi s križanjem štajerske kokoši s Cornich petelinom, da bi povečali težo.

Naša selekcijska postaja v Kidričevem je sprva bila določena, da bi poleg programa štajerke, vzrejala tudi Cornich peteline za ostale postaje. Poskus se ni obnesel, ker ni bilo kupcev. Zdi se mi, da smo te živali ob prenehanju dela selekcijske postaje v Kidričevem, prenesli v »Perutnino«, kjer jih je z veseljem vzrejala tov. Vida TOMAŽIČ, na mariborski cesti, v opuščenem hlevu konjskega kluba. Pozneje je še pomagal tov. Slavko TUMPEJ. To so bili prvi zametki farmske vzreje v »Perutnini«. Vendar o tem v prihodnjem nadaljevanju.

Slavko Brglez

Dr. Thoman FAO (z očali ob stebri)

(Foto Slavko Brglez)

LOVSTVO Z DRUGE PLATI

V Perutninarju so bili objavljeni prispevki o lovstvu kot gospodarski panogi, s katero je Perutnina tesno povezana. Tokrat pa želimo lovstvo prikazati z druge plati.

Med našimi delavci in kooperanti je veliko lovcev, ki so člani lovskih družin ali zelene bratovščine, kot je pogosto slišati. Lovci smo ponosni na svojo organizacijo, za katero je značilna visoka stopnja pripadnosti.

Zelo slabo je, če se ljudje, posebej še tisti, ki so povezani z večjimi odgovornostmi, srečujejo samo na delovnih mestih. Vrline, ki so potrebne za vsako kolektivno delo nastanejo na lovu in v prijateljski družbi. To so humanistične vezi, ki so velikega pomena za ustvarjanje medsebojnega razumevanja, zaupanja in tovariške solidarnosti. Lov je šport, pri katerem utrjujemo prijateljske vezi, kar je koristno za enotno in hitro sporazumevanje. Lov ni sprehajanje brez ciljev, ampak je cilj, ki ga ne dosežeš brez truda, znanja in sreče. Tu se oddaljimo od svojih vsakodnevnih skrbi in vzbujamo tiste nagone, ki so v modernem človeku zamrli. Zato je napor pri lovu v celoti gledano počitek. Za lovce ni nič posebnega, da vsa fizična dela v lovišču opravijo brezplačno. Poklicna struktura članov lovskih družin je zelo pestra. Tako da si lovci tudi svoje domove gradijo v lastni režiji.

Lovci vemo, da je zdravilo proti slabemu počutju, nervozi, glavobolu, itd. sprehod v

lovišče, tudi brez streljanja, kjer smo priča vsakodnevnim dogodkom v naravi. Za tako gledanje in spoznavanje pa potrebujemo veliko znanja o živalstvu in rastlinstvu. Ustrezno znanje črpamo iz svojega glasila Lovec in Zlatorogove knjižice, katere naročnik je skoraj vsak lovec. To je cden od načinov, s katerimi uravnavamo psihofizične ravnesje samega sebe. Bistvo je vzdrževati tako stanje človeškega telesa, da bo z najmanjšimi naporji opravljal vsakodnevne naloge, pri tem pa obravnaval svoje zdravje. Za družbo je najbolj koristno, da ljudje dočakajo starost zdravi.

Lovci ljubimo divjad in jo tudi ubijamo. To je paradoks občutja nasprotnosti. Vprašanje, ki je za nekatere ljudi težko razumljivo. Nasprotja in občutka krivde lovci ne doživljamo. V tem primeru je lov proizvodni odnos človeka do narave. Pralovec je ubijal živali iz istega razloga kot mi pri Perutnini danes gojimo, ubijamo in jemo piščance. Smisel lova pa se je danes spremenil. Lovci s puško iz narave izločujemo tisto posamezno divjad, ki nima več pogojev za nadaljnje življenje in mora svoje mesto prepustiti močnejšemu. Zakon močnejšega v naravi je neizprosni. Lovci vzamemo naravi tik pred tem to, kar bi sama uničila na krut način. Na ta način vzdržujemo ustrezno gostoto divjadi in s tem preprečujemo izbruh bolezni lakote in medsebojnega uniče-

nja. To pa je že gospodarska dejavnost, ki jo lovci opravljamo z razumskim poseganjem. Njene posledice pa so, da se živalske vrste v naravi krepijo, odstreljena divjad pa predstavlja vir človeške hrane.

Kaj nas druži v lovskih krogih? Tovarištvo! Tu ne vlada denar, tu delamo zastonj z veseljem. Kjer pa ne gre za denar, kjer gre za skupno skrb, v našem primeru za ohranitev narave in divjadi, se tovarištvo ohranja v neokrnjeni obliki. Skrb za naravo pa ni samo nas lovcev, ampak celotne družbe, saj je divjad, ki je v lovišču posebnega družbenega pomena. Divjad je družbena last, lovci imamo le osnovno nalogo varovati divjad pred morebitnimi naravnimi nesrečami, kot so hude zime, suše, poplave itd. Takšno delo pa zahteva veliko ljubezen do narave, ki je v vsakem človeku ukoreninjena, čeprav ni vsakem ne pride enako do izraza. Človek je bil in bo odvisen od narave, to je stara resnica. Tisti, ki ne vzdrži ravnesja v naravi, ga izubi tudi v sebi. Če človek postane sovražnik narave, postane narava tudi njegov sovražnik. Takšno stanje ima strašne posledice, ki so v ekološkem pogledu v svetu znane. Zato ni slučaj, da je to spoznanje vedno večjih množic.

V naši osvobodilni borbi je postala narava z gozdovi in gorami naš zaščitnik, postala je fronta, prostor, kjer se je odvijal boj za obstanek posameznika in naroda. Tisti, ki

je naravo bolj poznal, je lažje preživel, prišel do hrane, po potrebi se je lahko skril, znal napadati močnejšega in se mu umikati.

Za osvobodilni boj je bilo to zelo pomembno.

Za sedanjí trenutek je dejstvo, da lovci dobro poznamo naravo in smo oborožena organizacija z vse modernejšim orožjem, posebno so to lovske risanice specialnih kalibrov z daljnogledi, kar je močan dejavnik v obrambnem sistemu, oziroma pri izvajanju ljudskega odpora. Vse to v pravih rokah je veliki kapital, za nemoten razvoj naše samoupravne socialistične skupnosti.

Ivan Zupanič

PLANINCI PERUTNINE NA VRHU RADUHE

Ze v lanskem letu smo organizirali planinsko skupino tudi pri Perutnini. Ostalo pa je le pri »krstni« turi na Triglav. Letos se je dokončno formirala planinska skupina v naši delovni organizaciji, katero vodijo Drago Letonja, Kristina Brglez, Anica Drevnšek, Francka Cvetko, Ivan Ciglar in Lojze Cajnko. Ze na ustanovnem sestanku je bil sprejet program dela za letošnje leto, vendar je zaradi spomladanskega slabega vremena in obilice snega v gorah, bil program le delno izpolnjen.

Okoli dvajset članov naše planinske skupine se je udeležilo osrednje planinske proslave ob 25. obletnici matičnega — planinskega društva Ptuj, ki je bila v maju na Donški gori. V juliju se je 7-članska skupina planincev odpravila na Raduho v Savinjskih Alpah.

V nedeljo zjutraj smo se zbrali pred upravno zgradbo ter se odpravili na pot. Vožnja je bila lepa, vendar smo mislili le na to, kako bo v gorah. Sprva smo nemo gledali v nebo, ker so se začeli poditi oblaki, a nam je vseeno bilo vreme naklonjeno. Vožnja skozi Logarsko dolino je hitro minila in kmalu za tem smo končali z vožnjo, obuli smo gojzerce in natovarili nahrbtnike ter veseli odšli proti vrhu Raduhe. Pot je bila lepa, čeprav tudi zahtevna, posebej še za tiste, ki so bili v gorah prvič. Vrnitev je bilo prijetno, saj smo bili polni lepih vtisov in gorskega duha. Upam, da to ni bila zadnja pot perutninskih planincev v gore.

Ob koncu naj povem še to, da te dni vodi Drago Letonja skupino planincev na Mont Blanc, najvišji vrh Evrope. Združeno z matičnim društvom pa se bomo udeležili proslave ob 200-letnici prvega vzpona na vrh Triglava, ki bo 27. avgusta 1978 v Bohinju.

Ida Kodrič

V Perutnini dela tudi precej rezervnih vojaških starešin. Nekateri od teh smo se udeležili osrednje proslave ob 4. juliju — dnevu barca, ki je bila v Dobropolju, od koder je tudi ta posnetek. (Foto L. C.)

Tudi s prehrano nimamo

Franci Meznarič

[illegible]

Ptujski perutninar, glasilo delovnega kolektiva in kooperantov Mesokombinata Perutnina Ptuj, izdaja delavski svet OZD. Glasilo ureja uredniški odbor: Angela Andrejak, Ivan Ciglar, Marija Glaser, Jože Ilvošek, Justika Kristovič, Martin Klakar, Franc Potočnik. Glavni urednik Lojze Cajnko, odgovorni urednik Jakob Butolen. Naklada 1700 izvodov, uredništvu in upravi Ptuj, Potrčeva 8. Rokopisov in fotografij ne vračamo. Glasilo je oproščeno temeljnega prometnega davka na podlagi mnenja Sekretariata za informacije pri IS SR Slovenije številka 421-1/72 z dne 5. 12. 1977. Tiska TOZD Ptujška tiskarna, Ptuj.